

شناسنامه گزارش

مرکز مطالعات اقتصادی اتاق بازرگانی زنجان

عنوان:

بررسی وضعیت تجارت محصول و فرآورده‌های زیتون استان زنجان

تهیه شده در : معاونت مطالعات اقتصادی اتاق بازرگانی زنجان

نوع گزارش: گزارش نویسی

تهیه کننده: دکتر شکیبا پرویزی

تاریخ تهیه: تابستان ۱۴۰۳

واژه‌های کلیدی:

زیتون، روغن زیتون، استان زنجان، اتاق بازرگانی زنجان، واردات، صادرات، تولید، تجارت

چکیده:

استان زنجان به عنوان یکی از قطب‌های تولید زیتون و فرآورده‌های زیتونی در ایران شناخته می‌شود. با برخورداری از شرایط اقلیمی مناسب و زمین‌های حاصلخیز، این استان به کشت و تولید زیتون و محصولات مرتبط با آن رونق بخشیده و به عنوان یکی از مناطق پیشرو در این حوزه شناخته می‌شود. زیتون به عنوان یک محصول سنتی و استراتژیک نه تنها به دلیل ارزش غذایی، بلکه به خاطر خواص درمانی و کاربردهای صنعتی‌اش، همواره مورد توجه قرار داشته است.

تجارت زیتون و فرآورده‌های آن به دلیل افزایش تقاضا در بازارهای داخلی و بین‌المللی، به یک حوزه درآمدزا تبدیل شده است. استان زنجان با تولید انواع زیتون‌ها از جمله زیتون‌های خوراکی، زیتون‌های کنسروی و روغن زیتون با کیفیت، قابلیت‌های زیادی در این زمینه دارد. بنابراین، بررسی وضعیت تجارت زیتون و فرآورده‌های آن در استان زنجان می‌تواند به درک بهتری از چالش‌ها، فرصت‌ها و روندهای این صنعت کمک کند.

در این راستا، بررسی عوامل مؤثر بر تولید، صادرات، بازار داخلی و فرآوری محصولات زیتون، همچنین شناسایی مشکلات موجود، از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف این تحقیق، شناخت و تحلیل ابعاد مختلف تجارت زیتون و فرآورده‌های آن در استان زنجان به منظور ارائه راهکارهایی برای بهبود و توسعه این صنعت است.

واژه‌های کلیدی: زیتون، روغن زیتون، استان زنجان، اتاق بازرگانی زنجان، واردات، صادرات، تولید، تجارت

«بسم الله الرحمن الرحيم»

طرح:

بررسی وضعیت تجارت محصول و فرآورده‌های زیتون استان زنجان

تهیه و تدوین:

معاونت مطالعات اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی زنجان

تابستان ۱۴۰۳

فهرست عناوین:

۴.....	مقدمه.....
۵.....	مشخصات گیاه شناسی زیتون.....
۶.....	روغن زیتون
۷.....	معیار های کیفی و خلوص روغن زیتون بر اساس استاندارد.....
۸.....	زیتون کنسروی.....
۸.....	زنجیره تامین زیتون.....
۱۱.....	تولید جهانی زیتون.....
۱۳.....	تولید جهانی روغن زیتون.....
۱۴.....	تعرفه جهانی زیتون.....
۱۶.....	برترین کشورهای صادرکننده روغن زیتون در سال ۲۰۲۲.....
۱۹.....	صادرات جهانی روغن زیتون در سال ۲۰۲۲.....
۲۰.....	صادرات زیتون ایران.....
۲۴.....	واردات جهانی روغن زیتون در سال ۲۰۲۲.....
۲۵.....	واردات روغن زیتون ایران.....
۳۰.....	تولید زیتون در ایران
۳۷.....	تولید زیتون در استان زنجان
۳۸.....	بررسی مشکلات
۳۹.....	نتیجه گیری و پیشنهادات.....
۴۱.....	منابع.....

مقدمه

زیتون را اگر نتوان قدیمی‌ترین گیاهی دانست که در جهان مورد بهره‌برداری قرار گرفته، بدون تردید باید آن را یکی از قدیمی‌ترین گیاهان منطقه‌ی مدیترانه و به ویژه خاورمیانه دانست، به دلیل اینکه رویشگاه و گسترشگاه طبیعی این درخت خاورمیانه و حوزه‌ی مدیترانه بوده است.

زیتون با نام علمی اولنا اروپا از خانواده اولئاسه می‌باشد. درخت زیتون به دلیل سازگاری بالا با شرایط محیطی قادر به رشد در طیف وسیعی از انواع مختلف خاک‌ها بوده و مقاومت نسبتاً بالای آن در برابر شوری و خشکسالی سبب می‌شود تا محصول قابل قبولی را در اقلیم‌های سازگار با کشت این محصول تولید نماید. همچنین زیتون را میتوان در شرایط خاص توپوگرافی (خصوصاً شیب‌های تند و زمین‌های کوهپایه‌ای) که مناسب کشت سایر دانه‌های روغنی نمی‌باشد، کشت کرد. تمامی این ویژگی‌های منحصر به فرد سبب شده است تا کشت زیتون به عنوان یک محصول استراتژیک مورد توجه قرار گیرد برداشت زیتون، بدلیل تاثیر مستقیم روی کمیت و کیفیت روغن زیتون، مهمترین مرحله از عملیات تولید زیتون است. برداشت زیتون در روزهای کوتاه پاییز انجام میشود و به دلیل همزمانی با سرما و بارندگی، یک کار سخت است و خطر افتادن از درخت، برای کارگران وجود دارد.

در تورات از زیتون به عنوان نخستین درخت یاد شده است. در قرآن مجید، خداوند سبحان در سوره‌های مبارکه تین، نور، انعام، عبس و نحل به نام زیتون قسم یاد کرده است و در حدیثی از حضرت رسول اکرم(ص) آمده است: روغن زیتون غذای من و همه‌ی انبیاست.

مشخصات گیاه‌شناسی زیتون

زیتون از شاخه‌ی گیاهان گلدار (Phanerogames)، از گیاهان جدا گلبرگ (Dyalipetales) از تیره‌ی زیتونیان (Oleaceae) است. خانواده‌ی اولئاسه ۳۰ تا ۳۵ جنس و حدود ۶۰۰ گونه دارد که اکثراً در مناطق گرمسیری دنیا پراکنده‌اند و به صورت درختان زینتی و صنعتی هستند. فقط گونه زیتون (*Oleae europea*) دارای میوه‌ی خوراکی است. بلندی این درخت را تا ۱۵ متر و قطر تنه‌ی آن تا ۱ متر است. ریشه‌ی زیتون تا آنجا که بررس شده، نسبتاً سطحی است و حداکثر بیش از ۱۵۰ سانتی‌متر در زمین فرو نمی‌رود، بلکه به صورت افقی و شبکه‌مانند گسترش می‌یابد. به همین دلیل برای کاشت روی تپه‌های شیب‌دار بهترین درخت به شمار می‌رود و کمک موثری به تثبیت خاک می‌کند.

درخت زیتون عمدتاً درختچه‌ای شکل است، یعنی از بن درخت جست‌ها و پاجوش‌های فراوانی در آن دیده می‌شود و همچنین دو جور شاخه در زیتون دیده می‌شود که یکی شاخه‌های مسن که به اطراف گسترده می‌شوند و نامنظم و پیچ و تاب خورده و خم‌اند و دیگری شاخه‌های جوان یکساله که دارای پوسته نقره‌ای، قطر باریک و گاهی پوشیده از نوعی مواد گردی یا مومی است. برگ‌های درخت زیتون به صورت دیرپا، تک‌تک و متقابل، سرنیزه‌ای با دم‌برگ نسبتاً دراز و همیشه سبز و نیمه پایا دیده می‌شود. گل‌های زیتون روی شاخه‌های دو ساله ظاهر می‌شوند و از نوع خوشه‌ای هستند. رنگ گل‌ها سفید صدفی و دارای چهار گلبرگ، چهار کاسبرگ، ۲ پرچم و مادگی ۲ خانه‌ای هستند. از نظر باروری، زیتون گیاهی خوگشن و دگرگشن است. تلقیح توسط باد و حشرات انجام می‌گیرد. عدم سازگاری گرده‌ها با مادگی از مهمترین عوامل شناخته شده در باروری زیتون است. میوه‌ی زیتون، گوشتی و هسته‌دار است که در واریته‌های مختلف به اشکال گرد، بیضی، گلوله‌ای، دراز، نوک‌دار و دارای انحناء در یک طرف دیده می‌شود. وزن میوه از یک تا ۱۲ گرم متفاوت است و دارای پوست نازک، صاف و براق است، گوشت آن نرم و بسیار تلخ که ابتدا سبز رنگ و در نهایت به بنفش تغییر می‌کند. هسته‌ی زیتون چوبی و مغز آن گوشتی می‌باشد.

بخش عمده ای از محصول زیتون برای استخراج روغن آن مورد استفاده قرار میگیرد و بخش قابل ملاحظه ای از انواع گوناگون زیتون، برای مصارف مختلف انسانی پردازش می شود.

روغن زیتون

بر اساس تعریف ارائه شده در استاندارد ملی ایران که منطبق بر استانداردهای بین المللی کدکس، IOOC و همچنین اتحادیه اروپا می باشد، روغن زیتون، از میوه درخت زیتون بدست می آید و به انواع بکر، تصفیه شده، مخلوط بکر و تصفیه شده و انواع روغن تفاله زیتون طبقه بندی می شود. انواع روغن زیتون بکر، فقط به طریق مکانیکی یا سایر روش های فیزیکی تحت شرایطی که، مخصوصا از لحاظ دمایی، سبب تغییر در روغن نمی شود، بدست می آیند و تحت هیچ تیماری به جز شستشو، سانتریفیوژ کردن و صاف کردن قرار نمی گیرند. روغن زیتون بکر (Virgin olive oil) که مهمترین نوع روغن زیتون به لحاظ ویژگی های حسی و ترکیبی است به چهار نوع تقسیم می شود که سه نوع فرا بکر (Extra virgin)، بکر درجه یک (Virgin) و بکر معمولی (Ordinary) می توانند برای مصرف مستقیم خوراکی، بدون نیاز به پالایش بکار برده شوند. از این گروه تنها روغن زیتون بکر لامپانت (Lampante) برای مصرف خوراکی، نیاز به پالایش دارد. مبنای طبقه بندی این گروه از روغن های زیتون بر اساس خصوصیات ارگانولپتیکی و پارامترهای اسیدیتته و ضریب خاموشی صورت می گیرد. بعد از گروه بکر، روغن زیتون تصفیه شده قرار می گیرد که در تهیه آن از فرآیند پالایش استفاده شده است. اگر این نوع روغن با انواع روغن زیتون بکر مخلوط شود به آن روغن زیتون اطلاق می گردد. گروه نهایی روغن زیتون به انواع روغن تفاله زیتون تعلق دارد که حاصل از استخراج روغن زیتون از تفاله زیتون با حلال یا سایر روش های فیزیکی است. کاربرد خوراکی این گروه از روغن های زیتون به دلیل کیفیت پایین بر اساس استاندارد ملی مجاز نمی باشد

معیار های کیفی و خلوص روغن زیتون بر اساس استاندارد

معیارهای کیفی انواع روغن زیتون به دو بخش غیر ظاهری و حسی تقسیم می گردد. در بخش اول، شاخص هایی مانند، عدد پراکسید،

اسیددیده، ضریب خاموشی، درصد رطوبت و مواد فرار، ناخالصی های نامحلول و فلزات آهن و مس قرار دارند که حدود مجاز آن ها در

استانداردهای ملی و بین المللی مشخص شده است. بخش دوم مربوط به خصوصیات حسی است که بر اساس شاخص های حسی مثبت

(Attributes) و منفی (Defects) ارزیابی صورت می پذیرد. مهمترین شاخص حسی مثبت، طعم میوه ای (Fruity) است که بر اساس

سیستم امتیازدهی بر حسب میانه گزارش می شود. ارزیابی حسی فقط در مورد انواع روغن زیتون بکر کاربرد دارد در این خصوص مهمترین

معیارهای کیفی انواع روغن زیتون مطابق با استاندارد ملی ایران و IOC نشان داده شده است.

مهمترین معیارهای کیفی انواع روغن زیتون مطابق با استاندارد ملی ایران و شورای بین المللی زیتون (IOC)						
حدود قابل پذیرش						ویژگی
روغن زیتون	روغن زیتون پالایش شده	روغن زیتون بکر لامپانت	روغن زیتون بکر معمولی	روغن زیتون بکر درجه یک	روغن زیتون فرابکر	
						ویژگی های ارگانولیتیک (حسی)
خوب	قابل قبول	-	-	-	-	بو و مزه عمومی
-	-	بزرگتر از ۶	بین ۳/۵ و ۶	بین صفر و ۳/۵	مساوی صفر	میانه نقیصه طعم و بو
-	-	-	-	بزرگتر از صفر	بزرگتر از صفر	میانه صفت میوه ای
زرد روشن تا سبز	زرد روشن	-	-	-	-	رنگ
شفاف	شفاف	-	-	-	-	ظاهر عمومی در ۲۰ درجه سیلسیوس برای ۲۴ ساعت
کمتر یا مساوی ۱	کمتر یا مساوی ۰/۳	کمتر از ۳/۳	کمتر یا مساوی ۳/۳	کمتر یا مساوی ۲	کمتر یا مساوی ۰/۸	اسیددیده آزاد(بر حسب درصد اسید اولئیک)
کمتر یا مساوی ۱۵	کمتر یا مساوی ۱۵	محدودیت ندارد	کمتر یا مساوی ۲۰	کمتر یا مساوی ۲۰	کمتر یا مساوی ۲۰	عدد پراکسید (بر حسب میلی اکی والان گرم اکسیژن بر کیلوگرم روغن) (حدمجاز مصرف)

کمتر و مساوی ۰/۹۰	کمتر و مساوی ۱/۱۰	-	کمتر و مساوی ۰/۳۰	کمتر و مساوی ۰/۲۵	کمتر و مساوی ۰/۲۲	۲۷۰ نانومتر (حلال سیکلو هگزان) ۲۶۸ نانومتر (حلال ایزواکتان)
-------------------	-------------------	---	-------------------	-------------------	-------------------	--

زیتون کنسروی

کنسرو زیتون یکی از مشهورترین فرآورده‌های میوه زیتون در کشورهای اسپانیا، ترکیه، ایتالیا، پرتغال و یونان می باشد. در ایران بیشتر زیتون تولید شده به صورت کنسرو (حدود ۶۰-۷۰ درصد) فرآوری می شود.

کنسرو زیتون از میوه ارقام مناسب برای فرآوری مانند مانزانیا، زرد و کنسروالیا تهیه شده و معمولاً پس از تلخی گیری به روش های مختلف بسته بندی می شود و دارای ارزش غذایی قابل توجه به ویژه از نظر کمیت . کیفیت روغن، همراه با مواد مغذی ضروری و تقویت کننده سلامتی است و بخش مهمی از رژیم غذایی حوزه مدیترانه را به خود اختصاص میدهد.

دو روش عمده فرآوری زیتون در جهان، تولید زیتون سبز با محلول قلیایی، معروف به روش اسپانیایی و تولید زیتون سیاه و اکسیداسون قلیایی، معروف به روش کالیفورنیایی است. همچنین، زیتون ممکن است مستقیماً در آب نمک قرار گیرد و یا بدون تیماردهی با هیدروکسید سدیم و با روش های سنتی مانند افزودن نمک خشک فرآوری شود

زنجیره تامین زیتون

زنجیره تأمین صنعت زیتون دارای ۴ قسمت اصلی شامل کشت و برداشت زیتون؛ فرآوری، تولید، توزیع و مصرف روغن زیتون؛ فرآوری، تولید، توزیع و مصرف کنسرو زیتون؛ و قیمت روغن و کنسرو زیتون میباشد. نتایج بدست اماده عنوان می کند که در حالت عادی برای کاهش واردات برای کنسرو زیتون حدود ۲۵ سال و برای روغن زیتون ۴۰ سال زمان لازم بوده و نیاز به ۶۰۰ هزار هکتار زمین زیر کشت، ۲۰ شرکت فرآوری میباشد

همچنین رفتار مدل تحت سناریوهای مختلف نشان داد که برای افزایش مصرف فرآورده های زیتون نیاز است که سیاست های تشویقی در مصرف با سیاست های توسعه ای تولید همراه باشد چرا که مصرف تابعی از قیمت و قیمت تابعی از تولید است. همچنین مشخص شد که با تقویت تکنولوژی کاشت و برداشت نیاز به سرمایه گذاری در زمین کمتر میشود.

زنجیره تامین مستقیم شامل تمام فعالیت هایی است که از طریق آن مواد اولیه به محصولات نهایی تبدیل می شوند. زنجیره تامین معکوس را می توان فرایند برنامه ریزی، اجرا و کنترل جریان های برگشتی از مواد خام، فرایندهای موجود، بسته بندی و محصولات نهایی از تولید کننده، توزیع کننده یا نقطه مصرف به نقطه مصرف یا نقطه باز یافت یا دفع مناسب تعریف کرد

با در نظر گرفتن مسائل زیست محیطی در مدیریت، زنجیره تامین شامل طراحی محصول، انتخاب و منبع یابی مواد، فرایند ساخت و تولید، تحویل محصول نهایی به مشتری و مدیریت محصول پس از مصرف و طی شدن عمر مفید آن، زنجیره تامین سبز شکل می گیرد. در واقع مدیریت زنجیره تامین سبز به دنبال حداقل سازی ضایعات (انرژی، تولید گازهای گلخانه ای و مواد شیمیایی) در طول زنجیره عرضه می باشد. پرداختن به مبحث زنجیره عرضه از جهاتی دیگر نیز حائز اهمیت است که از آن جمله می توان به تامین امنیت غذایی، کاهش نوسان های قیمت مواد غذایی، کاهش نوسان های قیمت مواد غذایی و وابستگی به واردات، افزایش اشتغال و کاهش مشکلات فقر اشاره کرد.

زنجیره تامین زیتون و فرآورده های حاصل از آن یکی از زنجیره های تامین محصولات کشاورزی است که نیاز به اصلاح و بررسی دارد. بنابر این اهمیت محصول زیتون چه از نظر سلامت جامعه و چه از لحاظ اقتصادی و افزون بر این بروز مشکلاتی در تولید و درآمد کشاورزان بر اثر سوداگری دلان و همچنین آسیب پذیری صنایع تبدیلی زیتون بر اثر واردات بی رویه این محصول طبق نظر کارشناسان شورای ملی زیتون از جمله دلایل ضرورت انجام مطالعه حاضر به شمار می رود. با توجه به نظرات کارشناسان و پژوهشگران در زمینه بازاریابی زیتون، میتوان به بررسی برخی از ضعف های زنجیره تامین فعلی زیتون به شرح ذیل پرداخت

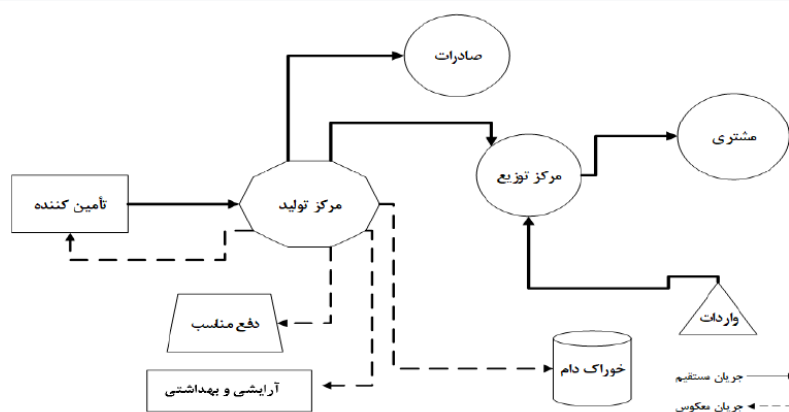
۱- حاشیه بازاریابی زیتون گسترده است به گونه ای که سبب افزایش قیمت روغن زیتون و فرآورده های دیگر آن برای مصرف کننده و نیز تضعیف تولید می شود. محصول زیتون بین هجده تا بیست درصد روغن دارد، که از هر پنج تا شش کیلو گرم زیتون خام، یک کیلو گرم روغن زیتون حاصل می شود. بالا بودن ارقام حاشیه کل بازار که عبارت است از تفاوت قیمت دریافتی توسط تولید کننده (باغدار) و قیمت پرداختی توسط مصرف کننده نشان دهنده ضعف این زنجیره می باشد

۲- دستگاه های روغن کشی موجود کمتر از ظرفیت اسمی خود فعال هستند. یکی از دلایلی که کارخانه های فرآوری نمی توانند از حداکثر ظرفیت تولیدی خود استفاده کنند کمبود زیتون خام است زیرا سهم بیشتر تولید زیتون خام صرف کنسرو سازی می شود.

۳- یکی از ضایعات زیستی (ضایعات کارخانه های محصولات غذایی زیتون) تفاله زیتون است که پراکنده شدن آنها به آلودگی محیط و اتلاف انرژی، انتشار آلاینده های حاصل از احتراق آنها، افزایش گاز های گلخانه ای در جو زمین و تغییرات آب و هوایی به ویژه افزایش گرما در کره زمین می انجامد. تفاله زیتون به عنوان یکی از ضایعات کشاورزی در صنعت تولید روغن زیتون ایجاد می شود. هر ساله شش هزار تن تفاله زیتون از کارخانه روغن کشی استان گیلان استحصال می شود که این حجم از تفاله در زمینه حمل و نقل و دفن و از نظر زیست محیطی و

بهداشتی، مشکلاتی را برای کارخانه ها و همچنین، مردم منطقه پدید می آورد. برآوردهای صورت گرفته نیز نشان می دهد که توان تقریبی تولید گاز متان از طریق فناوری بی هوازی در ایران برای سال ۱۳۷۵ حدود ۹۳۰۰ میلیون متر مکعب بوده، که یک هزار میلیون متر مکعب آن از زباله ها است. بخش عظیمی از این رقم مربوط به فضولات دامی و گیاه حاصل از فعالیت های دامپروری و کشاورزی است. استفاده مستقیم از آنها در زمین های زارعی و باغی کشور ممکن است باعث انتقال بیماری ها در سطح کشور شود و یا انبار کردن آن ها در محیط برای پوسیدن چه بسا به ایجاد و انتشار مقداری گاز های متان و دی اکسید کربن در جو زمین بیانجامد، که میتواند منجر به تخریب لایه ازن شود.

با توجه به شکل فوق در زنجیره تامین حلقه بسته پیشنهادی انواع زیتون با اعمال فرایندهایی به محصولات نهایی روغن زیتون و زیتون های کنسروی شده تبدیل می شود. در جریان مستقیم، زیتون ها از زمین های کشاورزی به مراکز تولید ارسال می شوند سپس مراکز تولید به تولید روغن زیتون و زیتون های کنسروی شده می پردازند. تولید کنندگان، روغن زیتون و زیتون های کنسروی شده را به توزیع کنندگان و نیز برای صادرات ارسال می کنند. همچنین مراکز واردات، روغن زیتون و زیتون کنسروی شده را به مراکز توزیع ارسال می کنند تا بدین ترتیب، توزیع کنندگان بتوانند تقاضای مشتریان را از طریق محصولات دریافتی از مراکز تولید و واردات برآورده سازند. در جریان معکوس، در روند تولید روغن زیتون و زیتون کنسروی شده، کمپویت، خوراک دام و مواد آرایشی و بهداشتی ایجاد می شوند. در زنجیره یاد شده برای حفظ محیط زیست و استفاده از مواد بازیافتی، تصمیم به ایجاد این جریان معکوس گرفته شده است. بنابراین این، کمپوست های تولیدی برای بازیافت و استفاده مجدد به زمین های کشاورزی ارسال می شوند و به فروش می رسند و خوراک دام در اختیار مشتریان دام قرار می گیرد و برای افزایش رضایت مشتریان و حفظ محیط زیست، مواد غیر قابل بازیافت به منظور دفع مناسب به مراکز دفع منتقل می شوند. بدین صورت

زنجیره حلقه بسته چند دوره ای، چند محصولی و چند رده ای در نظر گرفته شده است. اولین تابع هدف مدل بالا نشان دهنده حداقل سازی هزینه های آلاینده های حاصل از فرایند فراروری محصول زیتون است دومین تابع هدف بیانگر حداکثر سازی سود کل زنجیره است که در آن سود مراکز تامین کننده، تولید کننده، توزیع کننده و صادرات و هزینه واردات، هزینه فروش از دست رفته، هزینه احداث مراکز و قرارداد با مراکز واردات و صادرات در نظر گرفته شده است.

با توجه به نتایج محققان زنجیره تامین فعلی ایران در زمینه بازیافت پسماند ضعیف عمل می کند. از دلایل استفاده نسبتاً کم از پسماندهای زیتون در زمین های کشاورزی می توان به مسافت باغ ها از کارخانه ها اشاره کرد، زیرا به طور معمول کارخانه ها در جاهای دور افتاده احداث شده اند و برای صنایع تبدیلی به صرفه نیست که کمپوست تولیدی را به زمین های کشاورزی برسانند. همچنین میزان پلی فنون در پساب حاصل از فراروری زیتون بسیار بالاست و برای استفاده از پسماندهای زیتون در باغ ها، لازم است برای پیشگیری از سوختگی درختان، این مواد از پساب استخراج شود. پلی فنول های موجود در پساب زیتون زیرمجموعه ای از فلاونوئیدهاست که به عنوان آنتی اکسیدان در تولید دارو و مواد آرایشی و بهداشتی استفاده می شود.

طبق نتایج به دست آمده، میزان تولید زیتون کنسروی در کشور بیشتر از روغن زیتون است، از این رو شایسته است برنامه ریزی و سیاست گذاری ها در سطح کلان به گونه ای باشد که مصرف روغن زیتون در جامعه بیش از پیش افزایش یابد. چراکه افزایش سرانه مصرف روغن زیتون در ارتقای اقتصاد سلامت خانواده نیز بسیار تاثیر گذار خواهد بود.

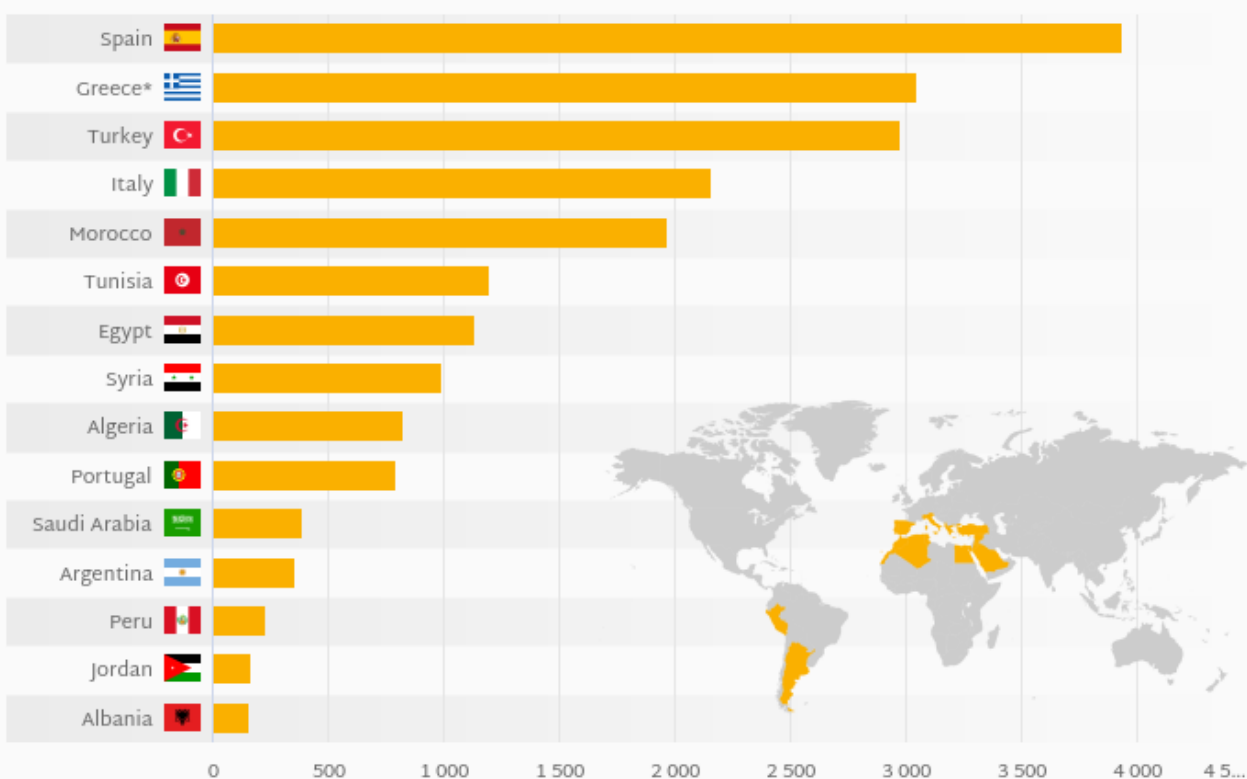
تولید جهانی زیتون

بر اساس گزارش فائو، تولید کل زیتون جهان در سال ۲۰۲۲ به ۲۱۴۵۰ تن رسید. این میزان ۹.۵۵ درصد کمتر از سال قبل و ۱۶.۷ درصد بیشتر از ۱۰ سال قبل است. بالاترین میزان تولید زیتون ۲۴۵۵۵ تن در سال ۲۰۱۸ و کمترین میزان تولید زیتون ۵۴۱۱ تن در سال ۱۹۶۲ بوده است. متوسط رشد سالانه از سال ۱۹۶۱ به ۱.۵۹ درصد رسیده است.

همچنین فائو در گزارش دیگر انتشار کرد در سال ۲۰۲۲ در بین ۳۹ کشور تولید کننده زیتون کشور اسپانیا با ۳۹۴۰ تن بالاترین تولید زیتون را به خود اختصاص داد و پس از آن یونان و ترکیه قرار گرفتند. و کشورهای مالت با ۰.۰۲۰ تن، ازبکستان با ۰.۱۲۰ تن و بوسنی و هرزگوین با ۰.۳۰۴ تن کمترین میزان تولید را به خود اختصاص داده اند.

اسپانیا که رتبه اول را دارد، ۱۸.۴ درصد از تولید زیتون در جهان را به خود اختصاص داده است. سه کشور اول سهم ۴۶.۴ درصدی دارند در حالی که ده کشور برتر تولید کننده زیتون حدود ۸۸.۷ درصد از تولید کل زیتون در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده اند.

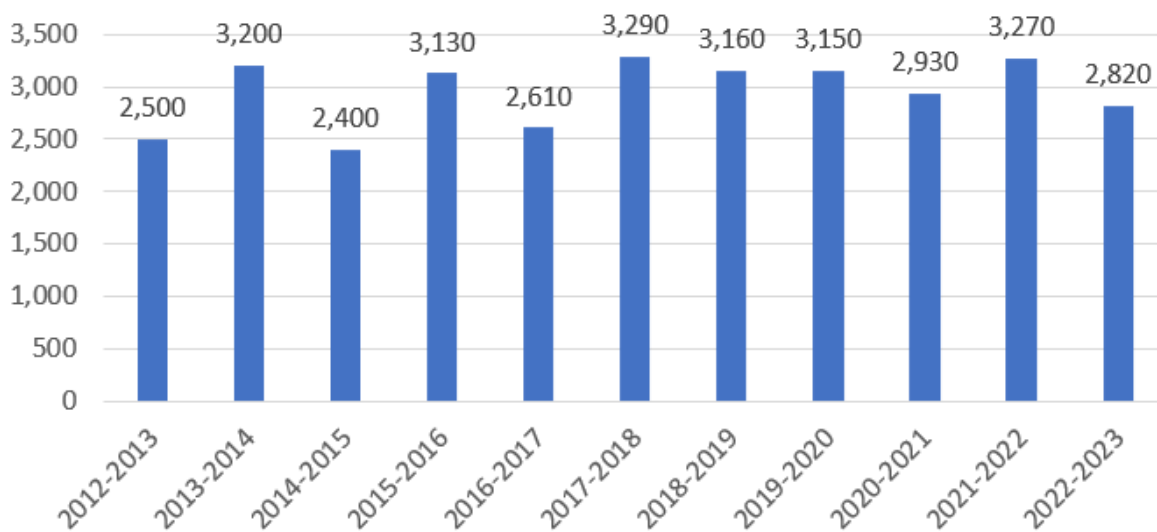
تصویر بالا عمده تولید کنندگان زیتون در سال ۲۰۲۲ را نشان می دهد

تولید جهانی روغن زیتون

طبق آخرین اطلاعات منتشر شده درخصوص تولیدات روغن زیتون در سال ۲۰۲۳، میزان ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تن روغن زیتون در جهان تولید شده است. مهم ترین کشورهای تولید کننده روغن زیتون عبارتند از، اسپانیا، ایتالیا، مراکش، ترکیه، یونان و مصر است. ایران نیز با تولید بیش از ۱۰۰ تن روغن زیتون در لیست ۲۰ کشور اصلی تولیدکننده روغن زیتون قرار دارد.

تولیدات جهانی روغن زیتون ۲۰۲۳-۲۰۱۲ (هزار تن)

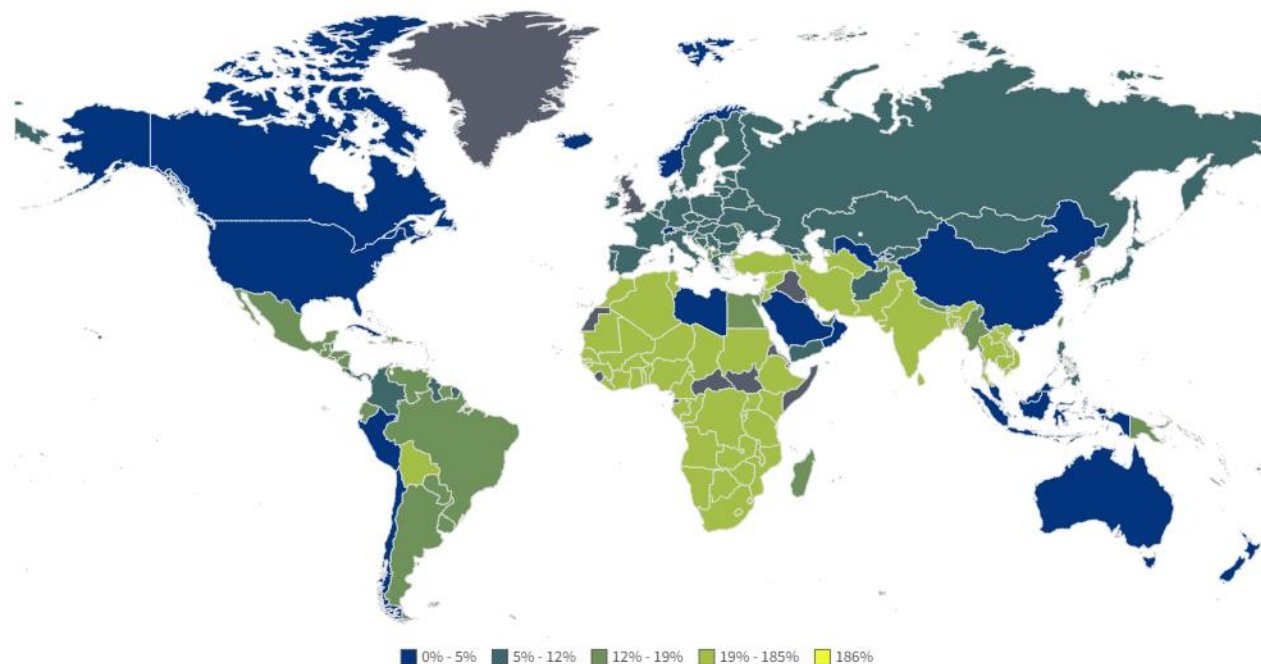
نمودار فوق نشان دهنده میزان روغن جهانی از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۳ می باشد.

نگاهی به تجارت جهانی محصول و فرآورده‌های زیتون

تعرفه‌های جهانی زیتون

در سال ۲۰۱۸، متوسط تعرفه واردات زیتون، آماده یا کنسرو شده، منجمد/سرکه ۱۶.۸ درصد بود. کشورهایی که بیشترین تعرفه برای واردات زیتون، آماده یا کنسرو شده، بدون سرکه/سرکه منجمد شده داشتند لبنان (۱.۱۸۶٪)، قبرس (۰.۵۷٪)، ایران (۰.۵۵٪) و آنگولا (۰.۵۰٪) بودند.

World Tariffs for Olives, prepared or preserved, not frozen/vinegar (Simple Average)

نقشه فوق نشان دهنده مقدار تعرفه ای است که هر کشور تعیین نموده است رنگ آبی پرنگ کمترین میزان تعرفه و رنگ زرد بیشترین

میزان تعرفه را نشان میدهد که رنگ هر کشور میزان تعرفه آن می باشد. ایران به رنگ سبز است و نشان دهنده تعرفه بالایی دارد.

جدول زیر نام های انگلیسی و تعرفه های زیتون را نشان میدهد .

E name	تعرفه	شرح	کد
Olive (oil species), growing		واريته های روغنی زيتون جهت استخراج روغن (کشاورزی)	۰۱۱۱۵۱۲۳۲۰
Olives and mushrooms, growing		انواع زيتون کنسروی و قارچ (کشاورزی)	۰۱۱۲۳۱۲۳۶۲
Olives for producing canned olives, growing	۰۷۱۱۲۰۰۰	انواع زيتون کنسروی (کشاورزی)	۰۱۱۲۴۱۲۳۶۳
Canned olives (prepared: preserved in brine and etc.)	۲۰۰۵۷۰۰۰	کنسرو زيتون (پيش فرآوری شده)	۱۵۱۳۵۱۲۴۰۰
Processed olives	۰۷۱۱۲۰۰۰	زيتون پرورده	۱۵۱۳۵۱۲۴۹۳
Olive pickles	۲۰۰۵۷۰۰۰	زيتون شور، غير کنسروی	۱۵۱۳۵۱۲۴۵۰
Crude olive oil (virgin olive oil)		روغن خام زيتون (بکر)	۱۵۱۴۴۱۲۳۱۱
Refined olive oil, liquid	۱۵۰۹۹۰۰۰	روغن مایع زيتون	۱۵۱۴۵۱۲۳۵۱
Olive cake	۲۳۰۶۹۰۹۰	کنجاله زيتون	۱۵۱۴۵۱۲۴۲۵
Stuffed leavened breads (filled with e.g. olives, marmalads, fruit, etc.)	۱۹۰۵۹۰۹۰	انواع نان حجيم که با مواد پر شده (مانند زيتون، مارمالاد، میوه و...)	۱۵۴۱۴۱۲۳۰۷
		نانو روغن زيتون ازونه (ماده موثره دارویی)	۲۴۲۳۵۱۵۶۷۰
		روغن زيتون ازنه (روغن دارویی)	۲۴۲۳۵۱۵۶۱۷
olive oil ozone		روغن زيتون ازنه (کپسول)	۲۴۲۳۵۱۵۶۷۱
Olive harvesting machine	۸۴۳۳۵۳۹۰	ماشين برداش زيتون	۲۹۲۱۵۱۲۳۵۲

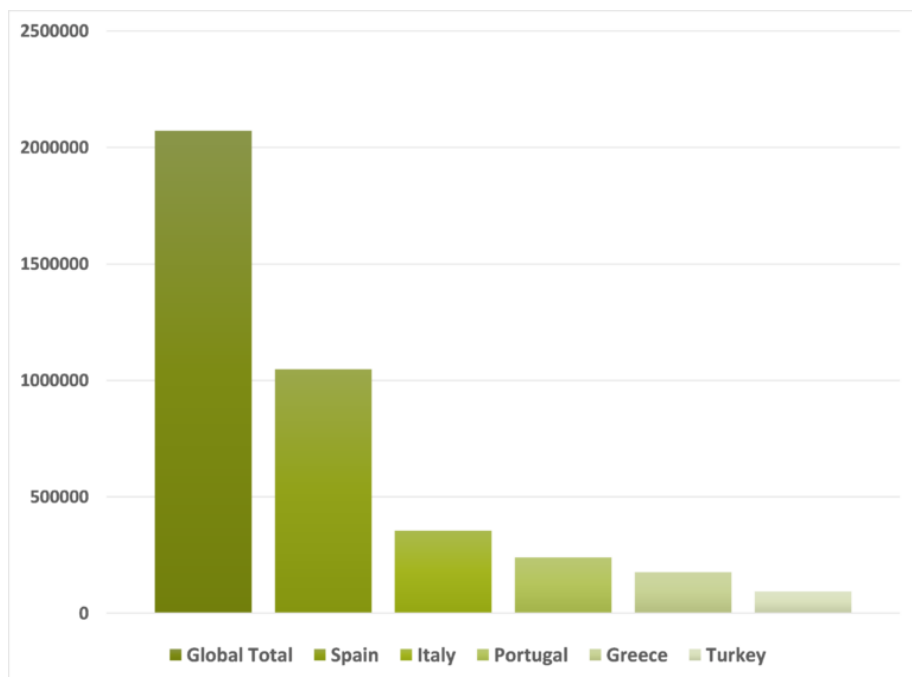
جدول زیر تعرفه های ورودی زيتون و فرارورده های آن به ايران را نشان میدهد

ردیف	کد تعرفه	عنوان	تعرفه ورودی	واحد
1	07112000	- زیتون	55	KG
2	1509	روغن زیتون و اجزای آن، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته		
3	1510	سایر روغن‌ها و اجزای آنها که منحصراً از زیتون به دست می‌آید، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته و مخلوط این روغن‌ها یا اجزای آنها با روغن‌ها یا اجزای روغن‌های مشمول شماره 15 09.		
4	20057000	- زیتون	55	KG
5	07099200	-- زیتون Squash	55	KG
6	150920	- روغن زیتون فرابکر		
7	150930	- روغن زیتون بکر		
8	150940	- سایر روغن‌های زیتون بکر		
9	15101000	- روغن تفاله زیتون (Pomace oil) خام	55	KG
10	07099200	-- زیتون Squash	55	KG

برترین کشورهای صادر کننده روغن زیتون در سال ۲۰۲۲

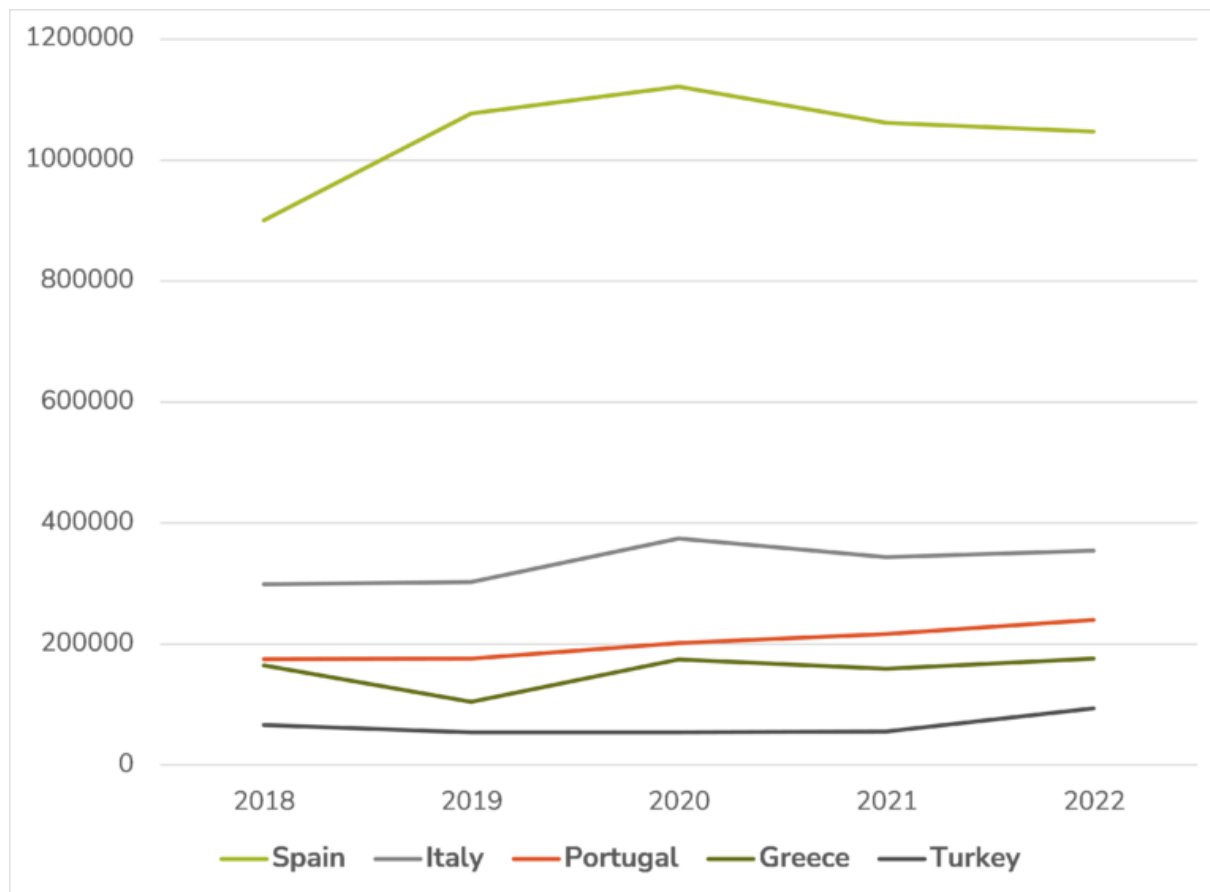
عمده کشورهای صادر کننده روغن زیتون در سال ۲۰۲۲ به ترتیب اسپانیا با ۱,۰۴۷,۳۲۲ تن رتبه نخست، ایتالیا با ۳۵۴۰۱۸ تن رتبه دوم، پرتغال با ۲۳۹۷۲۵ تن رتبه سوم، یونان با ۱۷۵۷۴۸ تن رتبه چهارم و ترکیه با صادرات ۹۳۲۶۵ تن در رتبه پنجم برترین صادرکنندگان روغن زیتون قرار گرفته اند.

نمودار فوق برترین صادرکنندگان روغن زیتون در سال ۲۰۲۲ را نشان میدهد

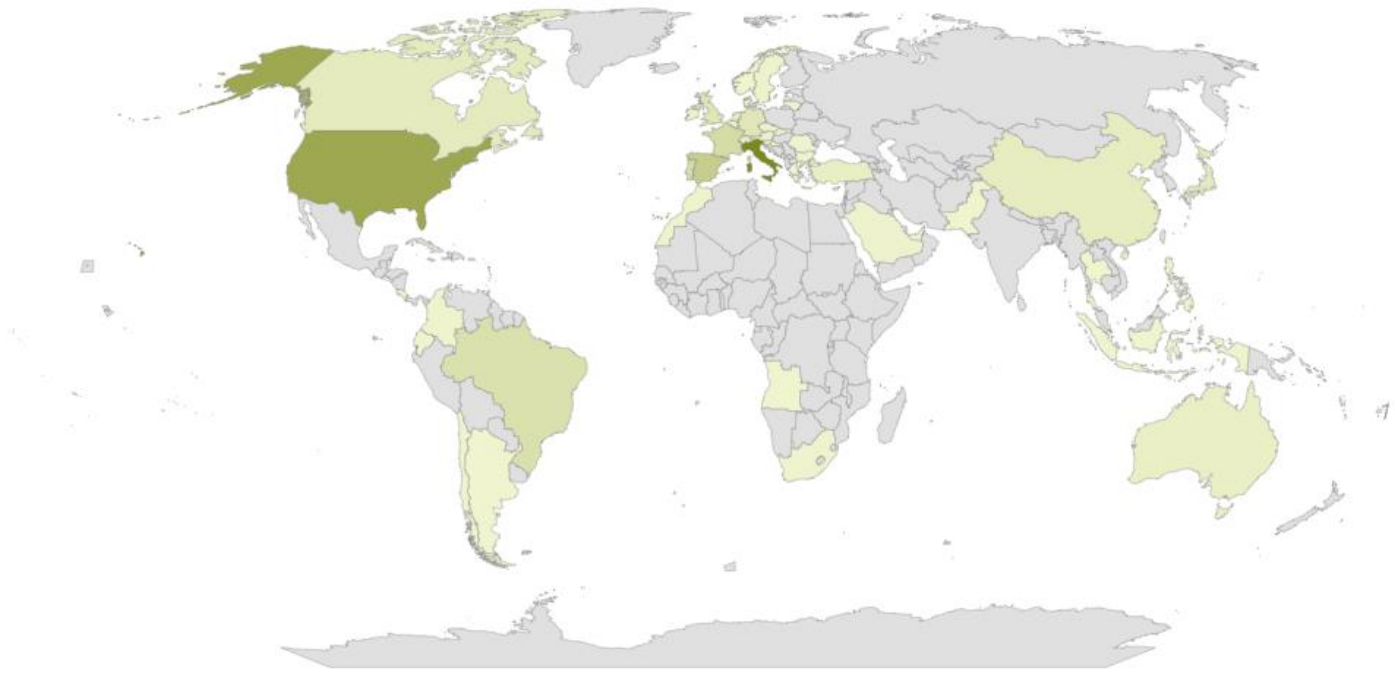
از سوی دیگر، نمودار پایین سیر تحول صادرات روغن زیتون را طی پنج سال گذشته در کشورهای صادرکننده اصلی نشان می دهد.

اسپانیا مانند ایتالیا و یونان با تغییرات جزئی در صدر قرار دارد. با این حال، پرتغال و ترکیه در سال گذشته رشد میزان صادرات خود را افزایش داده و رشد خوبی در صادرات روغن زیتون داشته اند.

Top 50 Olive Oil Importing Countries in 2022 (tons)

Imported Quantity 2198 577494

© Australian Bureau of Statistics, GeoNames, Geospatial Data Edit, Microsoft, Microsoft Crowdsourced Enrichments, NavInfo, OpenStreetMap, TomTom, Wikipedia, Zenrin
Con tecnologia de Bing

اگرچه کشورهای اصلی تولید کننده روغن زیتون در منطقه مدیترانه قرار دارند، اما به همان اندازه مهم است که بدانید مقصد اصلی صادرات این طلای مایع کدام است. از آنجایی که تقاضا برای روغن زیتون در سرتاسر جهان به افزایش خود ادامه می‌دهد، که ناشی از روند رو به رشد جهانی به سمت تغذیه سالم است، می‌توان تشخیص داد که کشورهای واردکننده اصلی در اتحادیه اروپا، ایالات متحده و برخی از کشورهای آسیایی مانند چین و استرالیا متمرکز شده‌اند .

با این حال، حتی اگر کشورهای تولید کننده روغن زیتون مانند ایتالیا - که به عنوان واردکننده پیشرو در جهان برجسته است - نیز روغن زیتون وارد می‌کنند، ما آنها را از تجزیه و تحلیل زیر مستثنی کرده ایم زیرا آنها از این محصول برای مقاصد غیر از مصرف داخلی استفاده می‌کنند. فرانسه به دلیل سرانه بالای واردات روغن زیتون برجسته است. این را می‌توان تا حدی به دلیل نزدیکی اتحادیه اروپا (EU) ، آن به دریای مدیترانه نسبت داد.

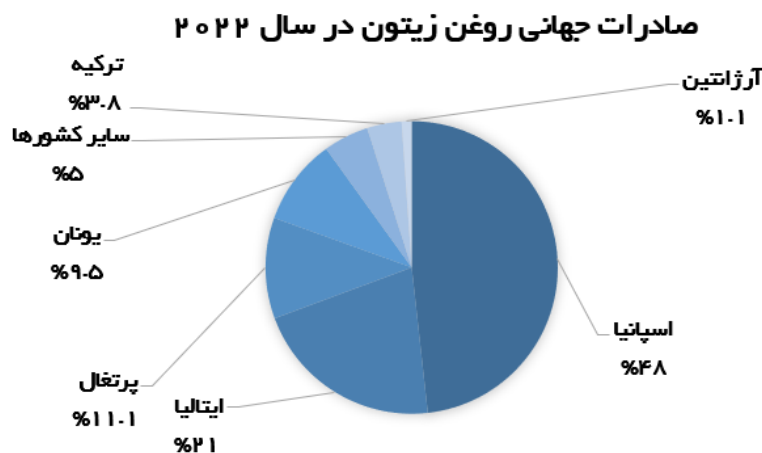

خارج از اتحادیه اروپا، ایالات متحده با رقم چشمگیر بیش از ۴۱۰۰۰۰ تن و مصرف سرانه ۱.۲۱ لیتر در صدر فهرست کشورهای واردکننده قرار دارد. در سال ۲۰۲۲، پس از نوسانات ناشی از دولت دونالد ترامپ، که در بحبوحه مناقشه تجاری ایرباس و بوئینگ که تا سال ۲۰۲۱ ادامه داشت، تعرفه ۲۵ درصدی بر روغن زیتون اعمال کرد، ایالات متحده به ارقام بالای واردات بازگشت. در نهایت، سازمان تجارت جهانی به نفع آن رای داد. اتحادیه اروپا و هر دو طرف با افزایش واردات در سال ۲۰۲۲، این اقدامات تعرفه‌ای را حذف کردند.

از سوی دیگر، اگرچه برزیل از نظر مقدار واردات در رتبه سوم جهانی قرار دارد، اما مصرف سرانه آن به طور قابل توجهی کمتر از ژاپن است. در نهایت، چین به دلیل قرار گرفتن در میان ۱۱ واردکننده برتر روغن زیتون با کمترین رقم واردات سرانه ۰.۰۳ لیتری قابل توجه است که نشان دهنده پتانسیل رشد بالا است.

صادرات جهانی روغن زیتون ۲۰۲۲

براساس آخرین آمار منتشر شده، صادرات جهانی روغن زیتون اعم از تصفیه شده و تصفیه نشده در سال ۲۰۲۲ با افزایش نسبت به سال قبل به حدود ۹ میلیارد دلار رسید. کشور اسپانیا با ۴۸٪ بزرگترین صادرکننده روغن زیتون در جهان بود. پس از آن کشورهای ایتالیا با ۲۱٪، پرتغال با ۱۱.۱٪، یونان با ۹.۵٪، ترکیه با ۳.۸٪ و آرژانتین با ۱.۱٪ در رتبه‌های دوم تا ششم صادرات این محصول قرار دارند.

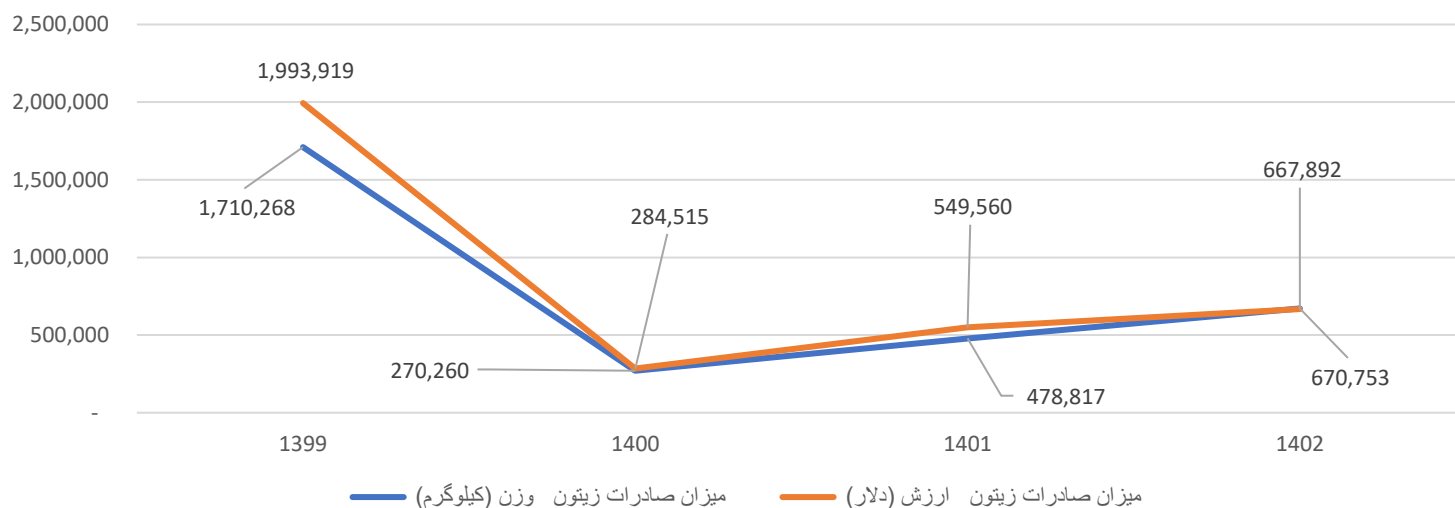
صادرات زیتون ایران

کشور ایران جزو ۲۵ کشور جهان هست که زیتون در آنها کاشت می شوند. مقدار زیتون تولیدی ایران چیزی معادل با سالانه ۱۵۰ هزار تن محاسبه شده است. اگرچه که صادرات این محصول پر طرفدار از ایران به سایر کشورها با توجه به پتانسیل تولید آن در کشور، نسبتاً کم است، اما در سال های اخیر تلاش های شایان توجهی برای پیشرفت این امر مهم صورت گرفته است.

میزان صادرات زیتون		
سال	وزن (کیلوگرم)	ارزش (دلار)
۱۳۹۹	۱,۷۱۰,۲۶۸	۱,۹۹۳,۹۱۹
۱۴۰۰	۲۷۰,۲۶۰	۲۸۴,۵۱۵
۱۴۰۱	۴۷۸,۸۱۷	۵۴۹,۵۶۰
۱۴۰۲	۶۷۰,۷۵۳	۶۶۷,۸۹۲

جدول فوق میزان صادرات زیتون و فرآورده های آن را در ۴ سال گذشته نشان میدهد. با توجه به اینکه ایران خود یکی از تولید کنندگان زیتون و روغن زیتون می باشد تقریباً عمده تولید زیتون و روغن زیتون تولید شده به مصرف داخلی می رسد و درصد بسیار کمی از این محصول و فرآورده های آن صادر می شود

صادرات زیتون و فرآورده های آن به تفکیک سال

منحنی فوق نشان دهنده میزان تغییر صادرات زیتون و فرآورده‌های آن می‌باشد که رنگ قرمز ارزش صادرات و رنگ آبی میزان صادرات به کیلوگرم را نشان می‌دهد. چنانچه که در جدول فوق قابل مشاهده است در ۴ سال گذشته بیشترین میزان صادرات هم از لحاظ ارزش و هم مقدار متعلق به سال ۱۳۹۹ می‌باشد و کاهش صادرات در سال ۱۴۰۰ به دلیل وجود کرونا را نشان می‌دهد که در سال‌های بعدی به مرور میزان صادرات سیر صعودی داشته است. و از ۲۷۰,۲۶۰ کیلوگرم به ۶۷۰,۷۵۳ کیلوگرم و از ۲۸۴,۵۱۵ دلار به ۶۶۷,۸۹۲ دلار در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

جدول زیر صادرات زیتون و فرآورده‌های آن به تفکیک کد تعرفه و شرح کالا از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ را نشان می‌دهد

صادرات زیتون و فرآورده‌های آن از ایران به تفکیک کد تعرفه

۱۳۹۹		۱۴۰۰		۱۴۰۱		۱۴۰۲		شرح تعرفه	کد تعرفه
ارزش (دلار)	وزن (کیلوگرم)	ارزش (دلار)	وزن (کیلوگرم)	ارزش (دلار)	وزن (کیلوگرم)	ارزش (دلار)	وزن (کیلوگرم)		
-	-	-	-	-	-	۱۳۹	۲۷۶	سایر روغن‌های زیتون بکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر	۱۵۰۹۴۰۹۰
۲,۴۳۰	۴۷۳	۴,۷۰۰	۱,۷۸۰	۲,۳۴۹	۴۰۱	۲,۱۹۰	۱,۶۱۸	روغن زیتون و اجزاء آن (به استثنای بکر)	۱۵۰۹۹۰۰۰
-	-	-	-	-	-	۲۵	۶	سایر روغن‌ها و اجزاء آن‌ها که منحصراً از زیتون به دست می‌آید، حتی تصفیه شده اما از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته، از جمله مخلوط این روغن‌ها با اجزاء آن‌ها با روغن‌ها یا اجزاء مشمول ردیف ۰۹/۱۵	۱۵۱۰۹۰۰۰
۱,۸۶۹,۸۵۵	۱,۵۹۵,۷۸۲	۲۵۰,۵۱۷	۲۵۲,۸۰۶	۵۲۱,۲۴۴	۴۵۸,۱۴۷	۶۶۵,۵۳۸	۶۶۸,۸۵۳	زیتون، محفوظ شده به جز در سرکه یا درجوهر سرکه، یخ زده	۲۰۰۵۷۰۰۰
۳۸,۱۹۱	۳۵,۲۵۶	۱۹,۲۹۵	۱۱,۵۶۲	۲۵,۶۷۰	۲۰,۱۹۹	-	-	زیتون Squash تازه یا سردکرده	۰۷۰۹۹۲۰۰
-	-	-	-	۲۹۷	۷۰	-	-	روغن زیتون فرابکر با بسته بندی سه لیتر و کمتر	۱۵۰۹۲۰۱۰
۸۱,۵۵۶	۷۸,۰۹۷	۴,۶۸۳	۲,۲۳۰	-	-	-	-	زیتون محفوظ شده به طور موقت، که بهمان حالت بلافاصله قابل خوردن نباشد	۰۷۱۱۲۰۰۰
۱,۸۸۷	۶۶۰	۳,۶۶۷	۶۸۰	-	-	-	-	روغن زیتون بکر (virgin)	۱۵۰۹۱۰۱۰
-	-	۵۵	۴۰۲	-	-	-	-	روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر	۱۵۰۹۱۰۹۰
-	-	۱,۵۹۸	۸۰۰	-	-	-	-	سایر روغن‌ها و اجزاء آن‌ها که منحصراً از زیتون به دست می‌آید، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته و مخلوط این روغن‌ها یا اجزاء آن‌ها با روغن‌ها یا اجزاء روغن‌های مشمول شماره ۱۵۰۹	۱۵۱۰۰۰۰۰
۱,۹۹۳,۹۱۹	۱,۷۱۰,۲۶۸	۲۸۴,۵۱۵	۲۷۰,۲۶۰	۵۴۹,۵۶۰	۴۷۸,۸۱۷	۶۶۷,۸۹۲	۶۷۰,۷۵۳	کل صادرات	

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می شود بیشترین میزان صادرات مربوط به کد تعرفه ۲۰۰۵۷۰۰۰ به شرح "زیتون، محفوظ شده به جز در سرکه یا در جوهر سرکه، یخ نزنه" (کنسرو) را نشان می دهد که طی ۴ سال گذشته به صورت مستمر صادرات داشته است. رتبه دوم کد تعرفه ۰۷۱۱۲۰۰۰ به شرح "زیتون محفوظ شده به طور موقت، که به همان حالت بلافاصله قابل خوردن نباشد" است و رتبه سوم کد تعرفه ۰۷۰۹۹۲۰۰ به شرح "زیتون Squash تازه یا سرد کرده" می باشد.

همچنین صادرات در سال ۱۴۰۲ فقط شامل ۴ کد تعرفه بوده است که ارزش ۶۶۷,۸۹۲ دلار و به مقدار ۶۷۰,۷۵۳ کیلوگرم بوده است. عمده مقاصد صادراتی زیتون و فرآورده های آن کشور های همسایه از جمله عراق، پاکستان، امارات متحد عربی و ... میباشد همچنین با بررسی های صورت گرفته صادرات به کشورهای اروپایی نیز صورت گرفته است

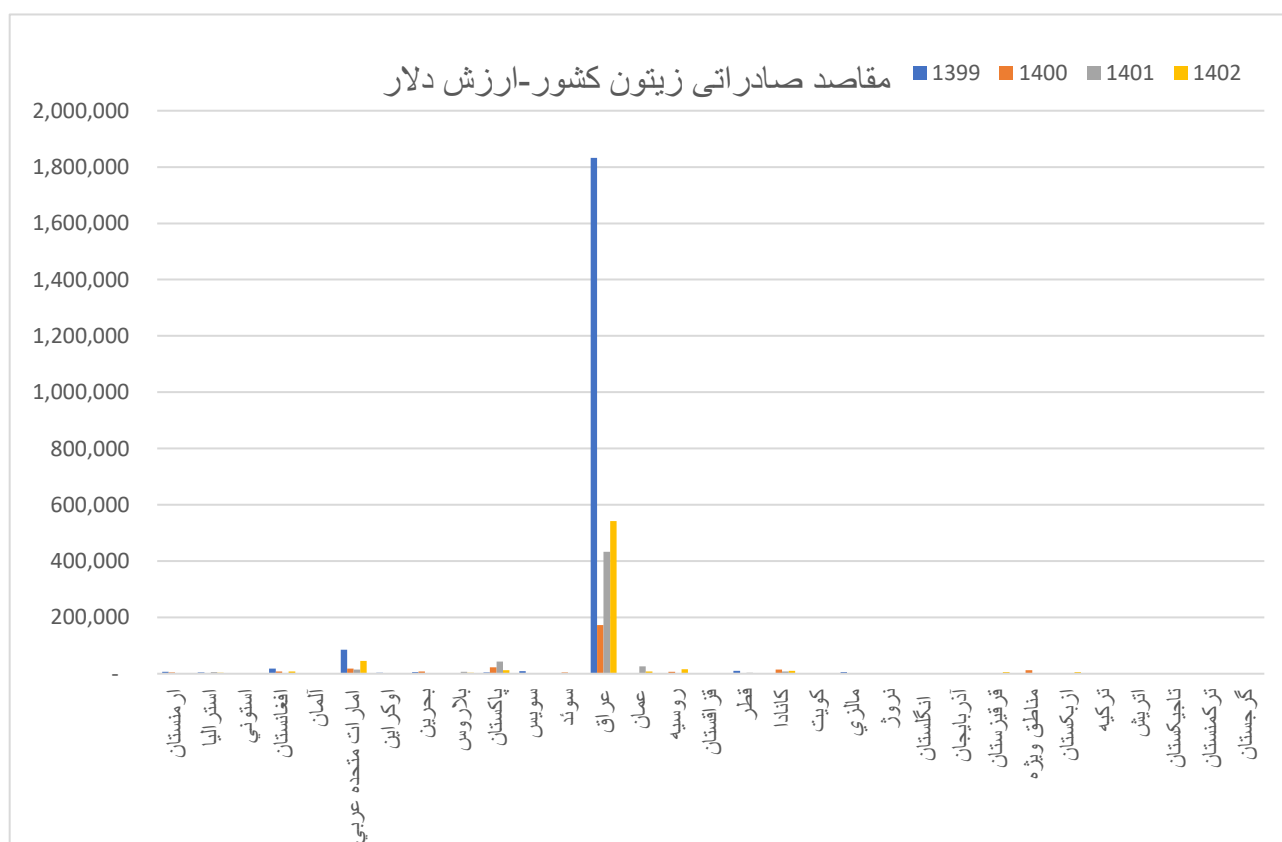
با توجه به میزان کم صادرات زیتون و فرآورده های آن به دلیل کیفیت بالای این محصول نزدیک به ۳۰ کشور مختلف طی ۴ سال گذشته صادر گردیده است. که علاوه بر کشورهای همسایه به کشورهای اروپایی، امریکایی، آفریقایی و استرالیا نیز صادر شده است. جدول زیر لیست مقاصد صادراتی زیتون و فرآورده های آن به تفکیک سال و کشور مقصد می باشد.

مقاصد صادراتی زیتون و فرآورده های ایران (دلار)				
	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹
ارمنستان	۸۵	-	۵,۰۰۵	۶,۳۰۰
استرالیا	۲,۸۹۷	۵,۴۳۴	-	۴,۴۰۶
استونی	-	-	-	۵۳۴
افغانستان	۸,۱۰۴	۲,۳۴۴	۷,۷۸۹	۱۷,۹۴۹
آلمان	۹۰	-	-	۱,۱۳۴
امارات متحده عربی	۴۵,۶۸۲	۱۵,۰۲۵	۱۸,۶۰۸	۸۴,۹۱۷
اوکراین	-	-	-	۳,۳۳۰
بحرین	۵۶۳	۲۷۰	۸,۱۹۷	۵,۵۸۲
بلاروس	۲,۸۷۲	۶,۴۳۸	۱,۴۰۳	۳۰۱
پاکستان	۱۲,۸۴۵	۴۳,۵۳۹	۲۲,۷۱۱	۴,۰۸۹
سوئیس	-	-	-	۹,۰۸۸
سوئد	۴۲۰	۱,۴۴۰	۴,۶۸۳	۷۰۴
عراق	۵۴۱,۹۸۱	۴۳۳,۰۷۶	۱۷۳,۰۵۳	۱,۸۳۲,۳۱۲
عمان	۸,۳۸۵	۲۵,۸۷۳	-	۳۱۵
روسیه	۱۵,۸۲۵	۱۲۳	۶,۶۰۲	۱,۳۰۰

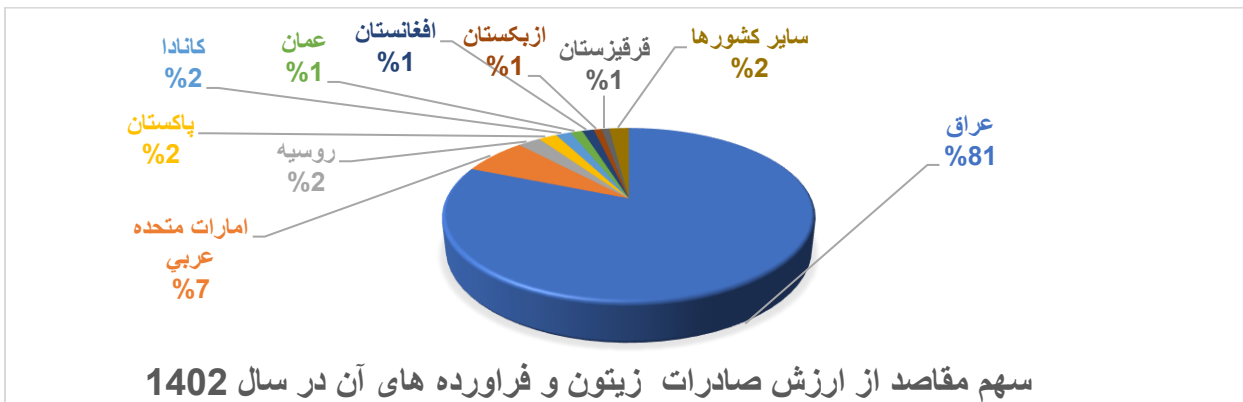
۱,۸۶۴	۱۰۶	۲,۵۴۳	۱,۶۱۶	قزاقستان
-	۳,۲۳۳	۹۱	۱۰,۰۰۰	قطر
۱۰,۵۴۴	۷,۶۸۶	۱۴,۶۹۰	۱,۰۵۰	کانادا
۱,۸۰۱	-	۴۸۰	۹۲۲	کویت
-	-	۴۵۰	۶,۲۴۵	مالزی
-	-	-	۱,۸۲۵	نروژ
-	-	۲,۳۶۵	-	انگلستان
-	۱۰۶	۲,۷۸۰	-	آذربایجان
۵,۴۵۱	۱,۸۷۹	۷۵۴	-	قرقیزستان
-	-	۱۲,۳۱۱	-	مناطق ویژه
۵,۴۷۶	۱۰۶	-	-	ازبکستان
۸۴۰	۱,۳۴۷	-	-	ترکیه
۲۰۶	-	-	-	اتریش
۱,۰۶۸	-	-	-	تاجیکستان
۱۲۴	-	-	-	ترکمنستان
۷۶۹	-	-	-	گرجستان
۶۶۷,۸۹۲	۵۴۸,۰۲۵	۲۸۴,۵۱۵	۱,۹۹۳,۹۱۹	جمع

نمودار زیر نشان دهنده سهم صادراتی ایران به هریک از مقاصد در ۴ سال گذشته را نشان میدهد. بیشترین صادرات به مقصد عراق بوده است و کشورهای امارت متحده عربی و پاکستان و قطر بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند.

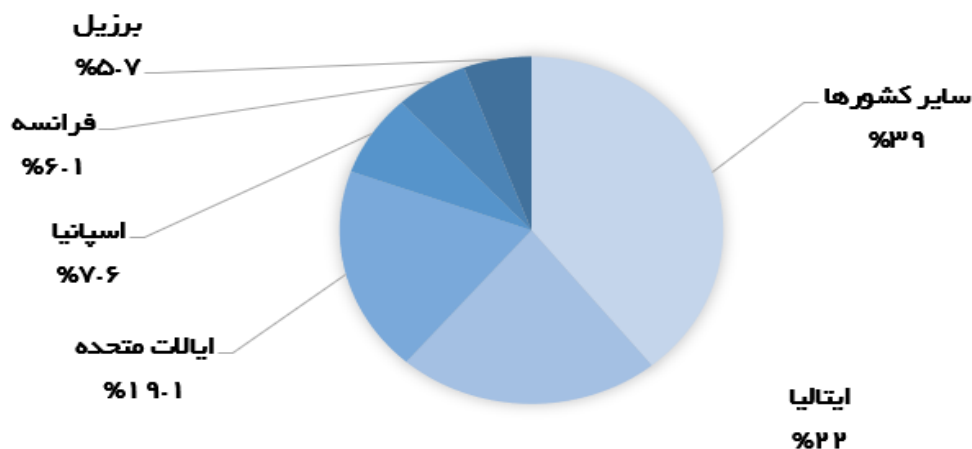
۸۱ درصد از کل صادرات زیتون و فرآورده‌های آن در سال ۱۴۰۲ به عراق صادر شده است، کشور های امارات متحد با ۷ درصد، روسیه با ۲ درصد، پاکستان ۲ درصد، کانادا ۲ درصد، عمان، افغانستان، ازبکستان و قرقیزستان هر کدام با ۱ درصد در رتبه های بعدی قرار دارند.

واردات جهانی روغن زیتون

در سال ۲۰۲۲، در این بین ایتالیا با ۲۲٪ بیشترین واردات روغن زیتون را داشت. ایالات متحده با ۱۹.۱٪، اسپانیا با ۷.۶٪، فرانسه با ۶.۱٪ و برزیل با ۵.۷٪ در رتبه های بعدی واردات این محصول قرار دارند. ایران نیز با واردات روغن زیتون به مبلغ ۶ میلیون و ۲۲۳ هزار دلار در جدول وارد کنندگان این محصول جای دارد.

واردات جهانی روغن زیتون در سال ۲۰۲۲

نمودار فوق نشان دهنده سهم واردات کشورها از روغن زیتون در سال ۲۰۲۲ را نشان میدهد.

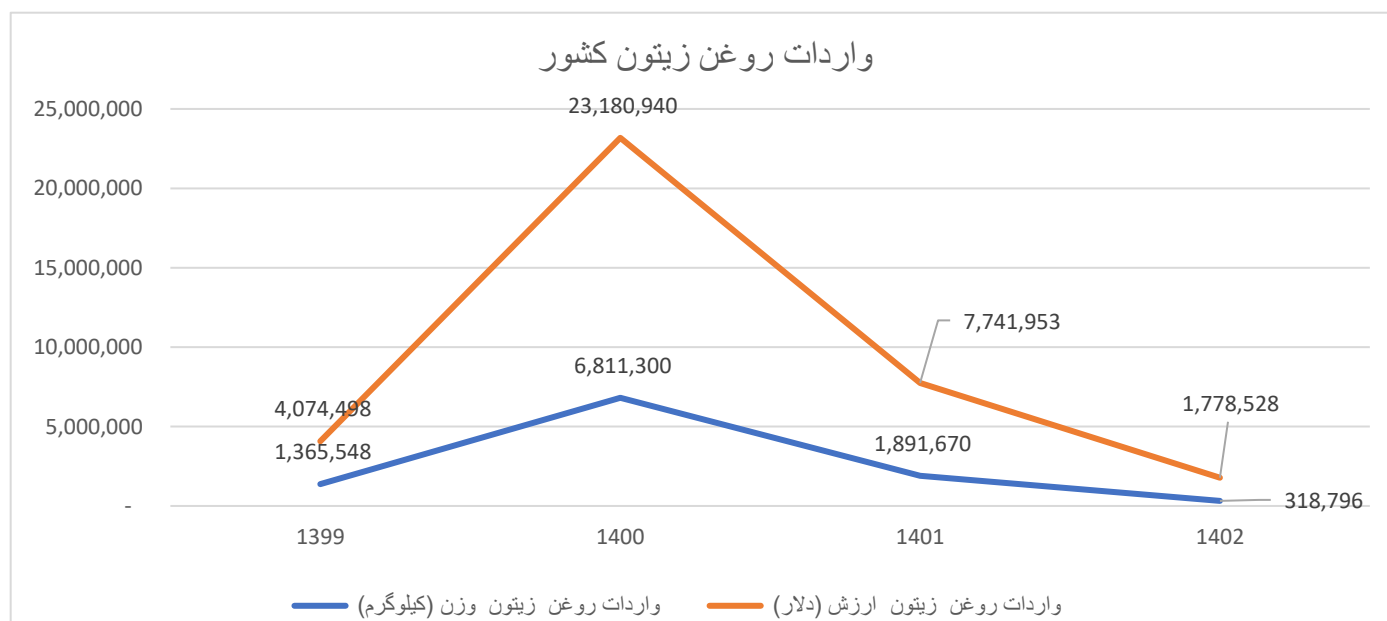
واردات روغن زیتون ایران

با بررسی های انجام گرفته در خصوص واردات زیتون و فراورده های آن، روغن زیتون عمده واردات را به خود اختصاص داده است.

میزان واردات روغن زیتون از ۱,۳۶۵,۵۴۸ کیلوگرم به ارزش ۴,۰۷۴,۴۹۸ دلار در سال ۱۳۹۹ به ۳۱۸,۷۹۶ کیلوگرم به ارزش ۱,۷۷۸,۵۲۸ دلار رسیده است. بیشترین میزان واردات مربوط به سال ۱۴۰۰ به ارزش ۲۳,۱۸۰,۹۴۰ دلار و وزن ۶,۸۱۱,۳۰۰ کیلوگرم می باشد.

واردات روغن زیتون		
وزن (کیلوگرم)	ارزش (دلار)	
۱,۳۶۵,۵۴۸	۴,۰۷۴,۴۹۸	۱۳۹۹
۶,۸۱۱,۳۰۰	۲۳,۱۸۰,۹۴۰	۱۴۰۰
۱,۸۹۱,۶۷۰	۷,۷۴۱,۹۵۳	۱۴۰۱
۳۱۸,۷۹۶	۱,۷۷۸,۵۲۸	۱۴۰۲

نمودار زیر نشان دهنده روند واردات روغن زیتون کشور از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۲ را نشان میدهد که رنگ نارنجی منحنی ارزش (دلار) و رنگ آبی نشان دهنده مقدار (کیلوگرم) روغن زیتون می باشد.

چنانچه که در نمودار مشخص است بیشترین میزان واردات روغن زیتون در سال ۱۴۰۰ می باشد که در سال های بعدی روند کاهشی را نشان میدهد. به طوری که از ۶,۸۱۱,۳۰۰ کیلوگرم در سال ۱۴۰۰ به ۳۱۸,۷۹۶ کیلوگرم در سال ۱۴۰۲ رسیده است که بیش از ۶,۴۹۲,۵۰۴ کیلوگرم کاهش واردات به ارزش ۲۱,۴۰۲,۴۱۲ دلار می باشد.

جدول زیر ارزش واردات روغن زیتون کشور به تفکیک کد تعرفه، شرح تعرفه و سال های واردات را نشان میدهد

واردات ایران از زیتون و فرآورده های آن به تفکیک کد تعرفه - ارزش (دلار)

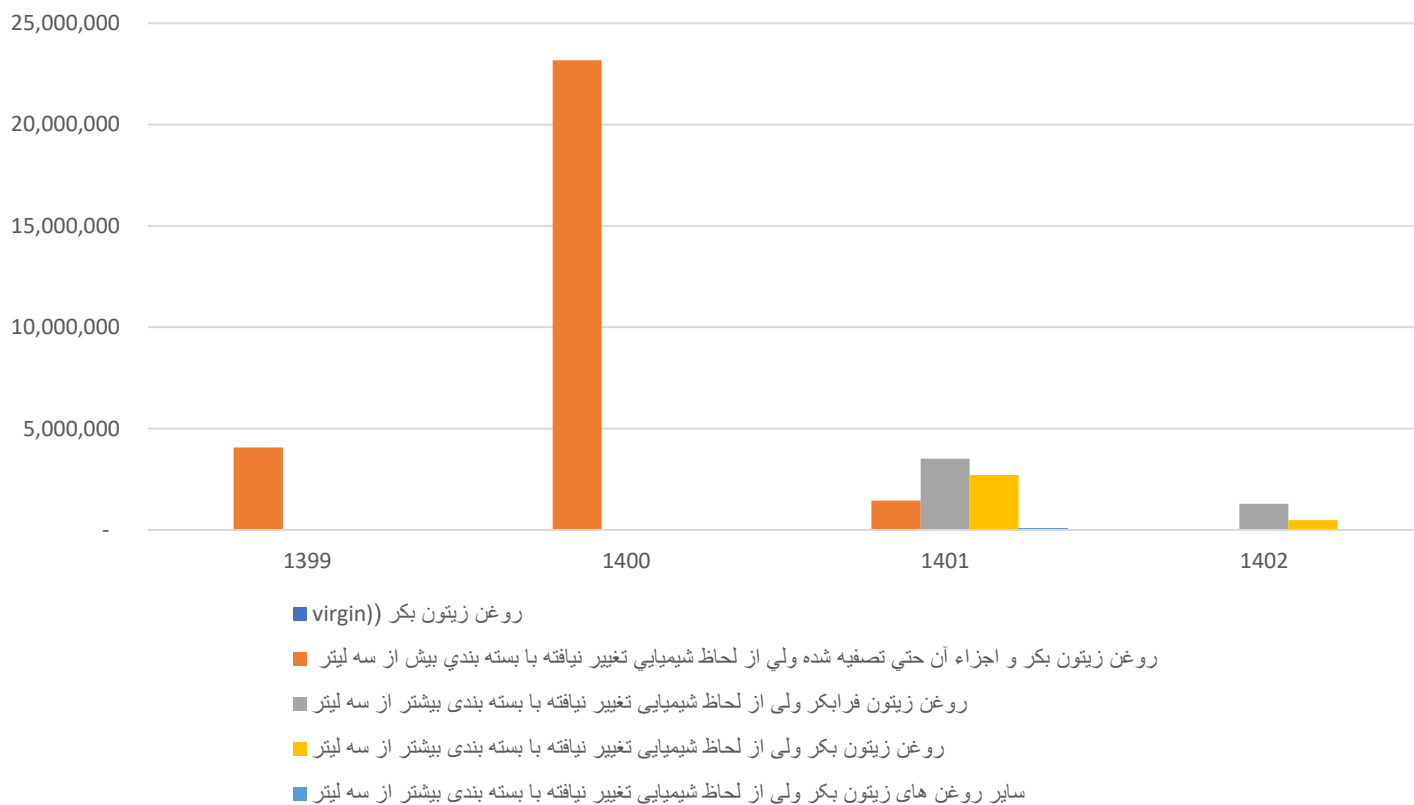
تعارفه	شرح تعارفه	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
۱۵۰۹۱۰۱۰	روغن زیتون بکر (virgin)	۱۰,۳۵۸	-	-	-
۱۵۰۹۱۰۹۰	روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر	۴,۰۶۴,۱۴۰	۲۳,۱۸۰,۹۴۰	۱,۴۴۳,۴۱۹	-
۱۵۰۹۲۰۹۰	روغن زیتون فرابکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر	-	-	۳,۵۱۷,۰۰۷	۱,۲۹۴,۱۲۰
۱۵۰۹۳۰۹۰	روغن زیتون بکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر	-	-	۲,۷۰۶,۵۲۲	۴۸۴,۴۰۸
۱۵۰۹۴۰۹۰	سایر روغن های زیتون بکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر	-	-	۷۵,۰۰۵	-
	جمع	۴,۰۷۴,۴۹۸	۲۳,۱۸۰,۹۴۰	۷,۷۴۱,۹۵۳	۱,۷۷۸,۵۲۸

در سال ۱۳۹۹ فقط دو کد تعرفه ۱۵۰۹۱۰۱۰ به شرح روغن زیتون بکر (virgin) و ۱۵۰۹۱۰۹۰ به شرح روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر صورت گرفته است که در مجموع میزان واردات سال ۱۳۹۹ به ارزش ۴,۰۷۴,۴۹۸ بوده است.

بیشترین میزان واردات مربوط به کد تعرفه ۱۵۰۹۱۰۹۰ به شرح روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر در سال ۱۴۰۰ به ارزش ۲۳,۱۸۰,۹۴۰ می باشد.

واردات روغن زیتون به تفکیک کد تعرفه - ارزش (دلار)

نمودار فوق نشان دهنده میزان ارزش واردات انواع روغن زیتون ایران به تفکیک کد تعرفه و سال را نشان می دهد. که بیشترین میزان واردات مربوط به روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر در سال ۱۴۰۰ و در سال های ۱۴۰۱ روغن زیتون فرابکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر بیشترین ارزش واردات و روغن زیتون بکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر و روغن زیتون بکر و اجزاء آن حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیش از سه لیتر می باشد. و در سال ۱۴۰۲ روغن زیتون فرابکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر بیشترین ارزش واردات و روغن زیتون بکر ولی از لحاظ شیمیایی تغییر نیافته با بسته بندی بیشتر از سه لیتر می باشد.

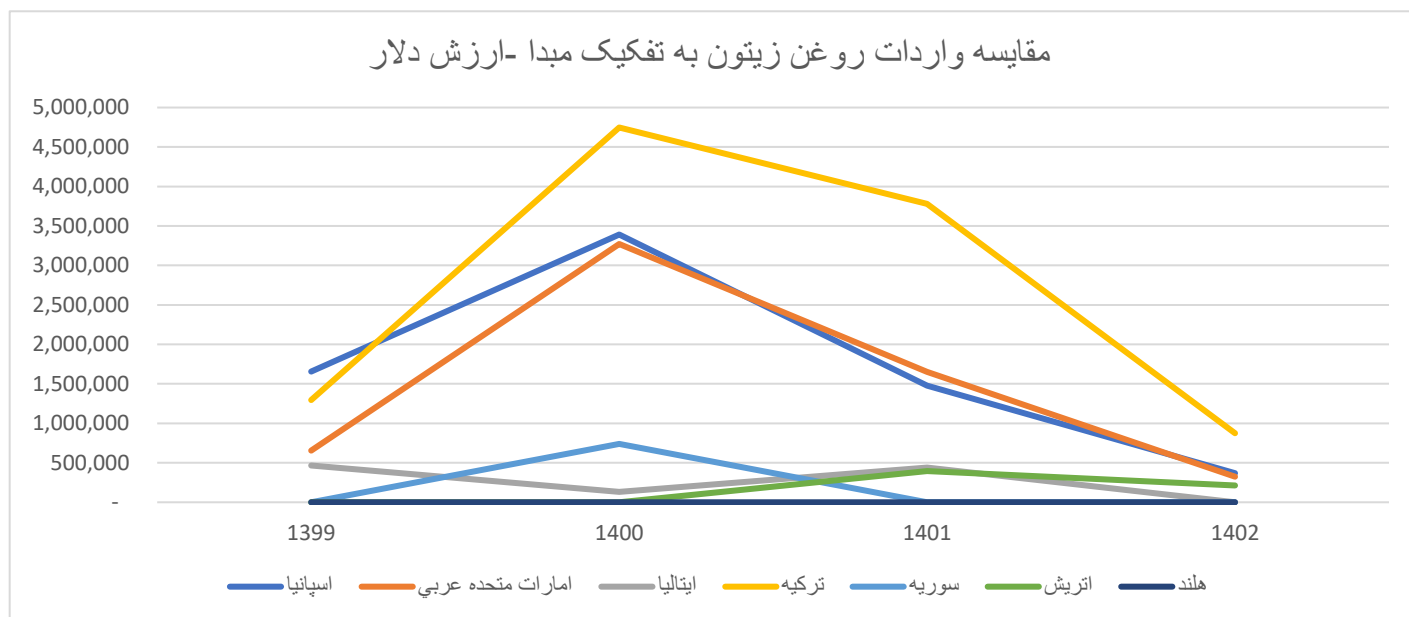

عمده مبدا های وارداتی روغن زیتون اسپانیا، امارات متحد عربی، ایتالیا و ترکیه می باشد. ترکیه بیشترین واردات روغن زیتون به ایران در سال های گذشته را به خود اختصاص داده است.

مبداهای وارداتی روغن زیتون به تفکیک سال و ارزش-دلار

۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۳۶۸,۵۵۱	۱,۴۷۵,۵۶۸	۳,۳۹۱,۴۴۳	۱,۶۵۷,۲۰۲	اسپانیا
۳۲۴,۲۲۵	۱,۶۵۳,۳۴۹	۳,۲۷۱,۴۴۰	۶۵۶,۱۷۷	امارات متحده عربی
-	۴۳۸,۷۰۴	۱۳۲,۸۷۷	۴۶۵,۹۰۹	ایتالیا
۸۷۴,۳۹۵	۳,۷۷۹,۲۳۰	۴,۷۴۷,۰۷۷	۱,۲۹۵,۲۰۸	ترکیه
-	-	۷۳۹,۳۳۲	-	سوریه
۲۱۱,۳۵۷	۳۹۵,۱۰۲	-	-	اتریش
-	-	-	۲	هلند
۱,۷۷۸,۵۲۸	۷,۷۴۱,۹۵۳	۱۲,۲۸۲,۱۶۹	۴,۰۷۴,۴۹۸	جمع

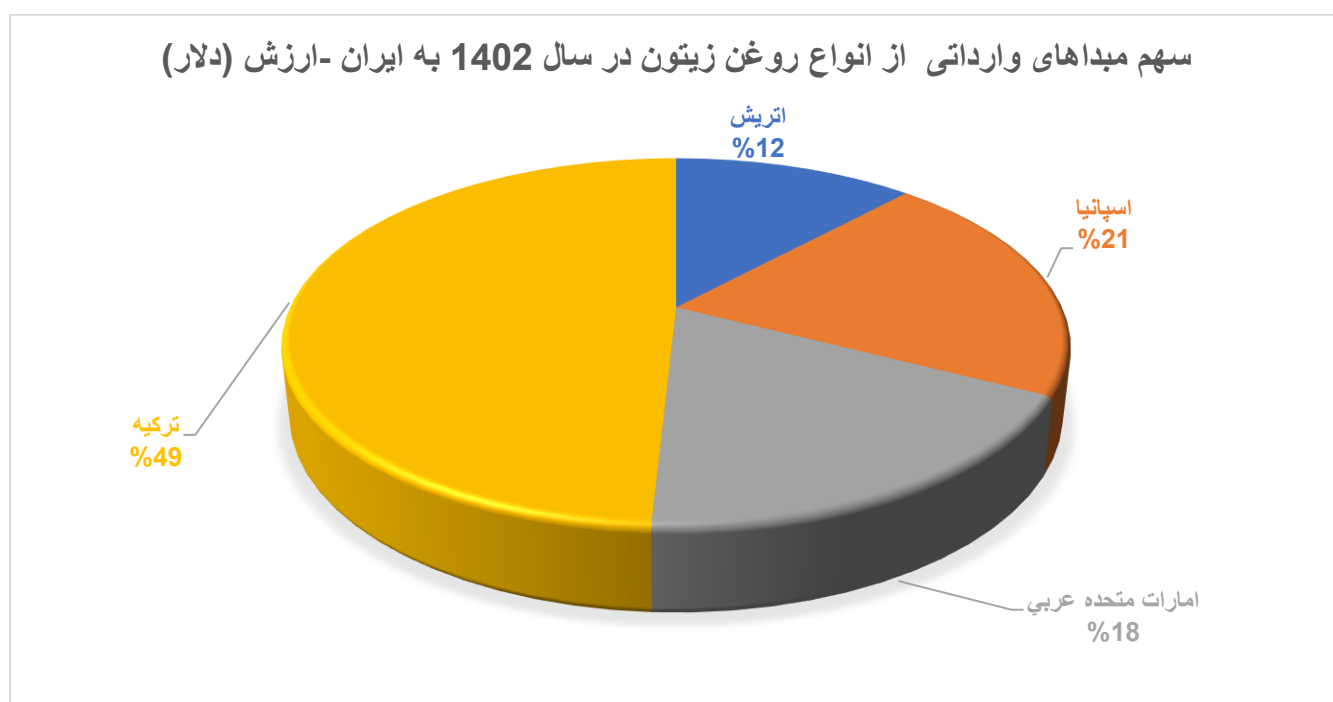
جدول فوق لیست کشورهای صادر کننده انواع روغن زیتون به ایران را به تفکیک سال نشان میدهد.

چنانچه در نمودار فوق نشان داده شده است صادرات انواع روغن زیتون از ترکیه در سال های اخیر افزایش چشم گیر داشته است به طوری که در سال ۱۳۹۹ دومین مبدا وارداتی انواع روغن زیتون بوده است و از سال ۱۴۰۰ به بعد اولین مبدا وارداتی انواع روغن زیتون به ایران شده است اسپانیا و امارات متحده در رتبه های بعدی قرار گرفته اند .

نمودار زیر سهم مبدا های وارداتی انواع روغن زیتون به ایران در سال ۱۴۰۲ را نشان می دهد .

ترکیه با ۴۹ درصد بیشترین سهم واردات روغن زیتون به ایران را دارد، اسپانیا با ۲۱ درصد، امارات متحده با ۱۸ درصد و اتریش با ۱۲ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفته اند.

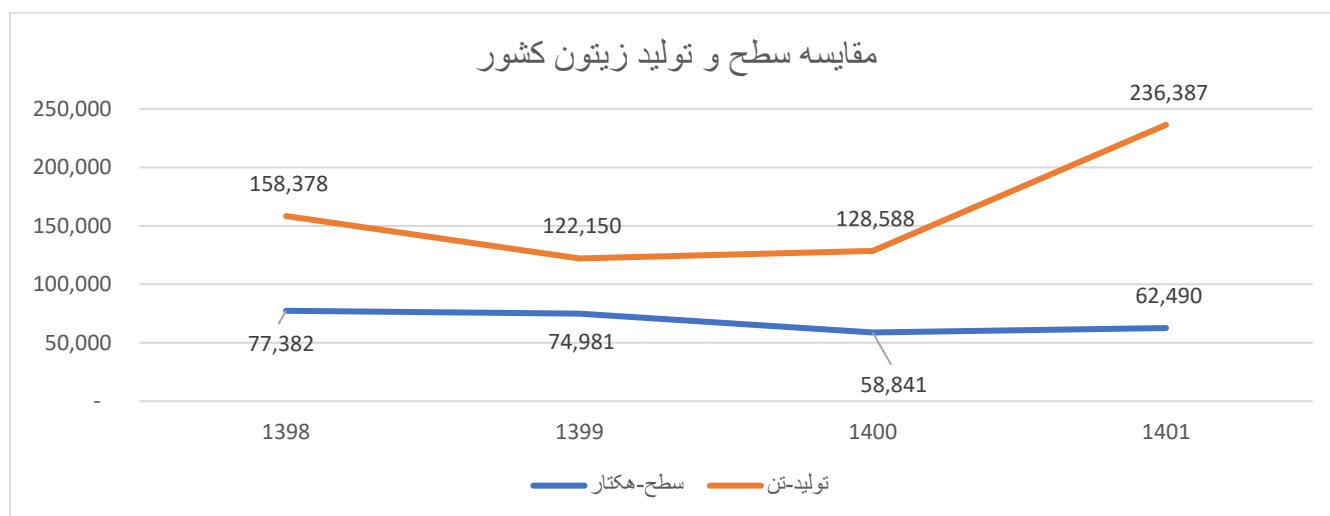

تولید زیتون در ایران

ایران یکی از کشورهای تولید کننده زیتون در جهان است و به دلیل شرایط اقلیمی و خاک مناسب، زیتون با کیفیتی در این کشور تولید می شود. بیشترین میزان تولید زیتون در کشور توسط استان های زنجان، قزوین، فارس، گیلان و گلستان تولید می شود. طبق آمار ارائه شده توسط جهاد کشاورزی در سال ۱۴۰۱ سطح زیر کشت باغات زیتون ۶۲،۴۹۰ هکتار و ۲۳۶،۳۸۷ تن بوده است. و هر ساله سطح زیر کشت و تولید زیتون در کشور روبه افزایش می باشد.

تولید و سطح زیر کشت زیتون کشور				
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۶۲،۴۹۰	۵۸،۸۴۱	۷۴،۹۸۱	۷۷،۳۸۲	سطح-هکتار
۲۳۶،۳۸۷	۱۲۸،۵۸۸	۱۲۲،۱۵۰	۱۵۸،۳۷۸	تولید-تن

جدول فوق میزان سطح و تولید زیتون کشور در از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ را نشان میدهد.

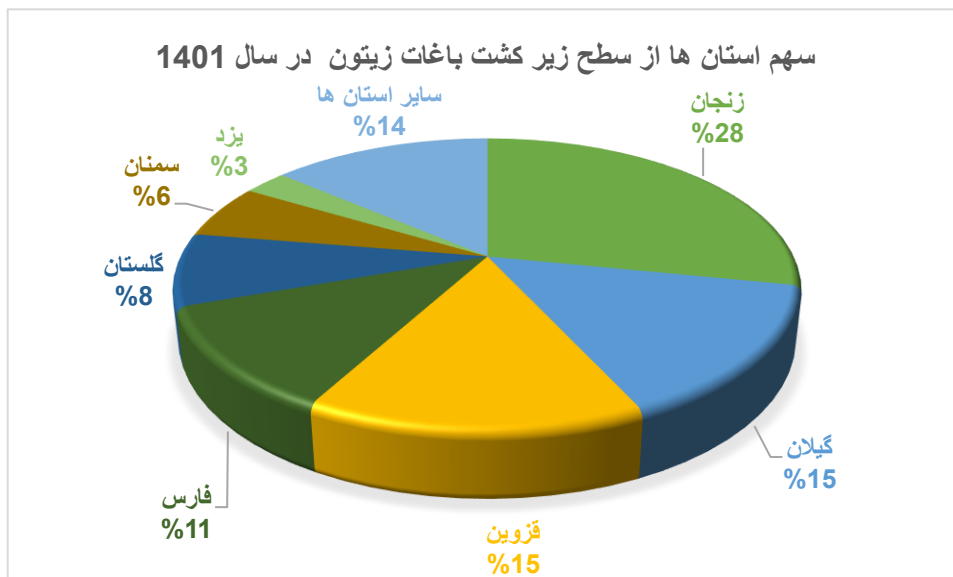
منحنی فوق منحنی تولید و سطح باغات زیتون کشور را نشان می‌دهد. رنگ نارنجی میزان تولید و رنگ آبی سطح باغات زیتون را نشان می‌دهد. با توجه به نمودار میزان تولید از سال ۱۴۰۰ در حال افزایش می‌باشد در صورتی که رشد سطح باغات با میزان تولید یکسان نیست و این نشان از بهبود عملکرد باغات در سال‌های اخیر است.

۶۲,۴۹۰ هکتار کل سطح باغات زیتون کشور در سال ۱۴۰۱ می‌باشد. بیشترین سطح باغات زیتون کشور استان‌های زنجان با ۱۸,۰۵۵ هکتار در رتبه اول، گیلان با ۹,۵۷۵ هکتار رتبه دوم، قزوین ۹,۵۳۲ هکتار رتبه سوم باغات زیتون کشور را دارند و استان‌های فارس با ۷,۴۲۲ هکتار و گلستان با ۵,۱۷۱ هکتار رتبه‌های چهارم و پنجم را به خود اختصاص داده‌اند.

استان‌هایی که بیشترین سطح باغات زیر کشت زیتون در سال ۱۴۰۱

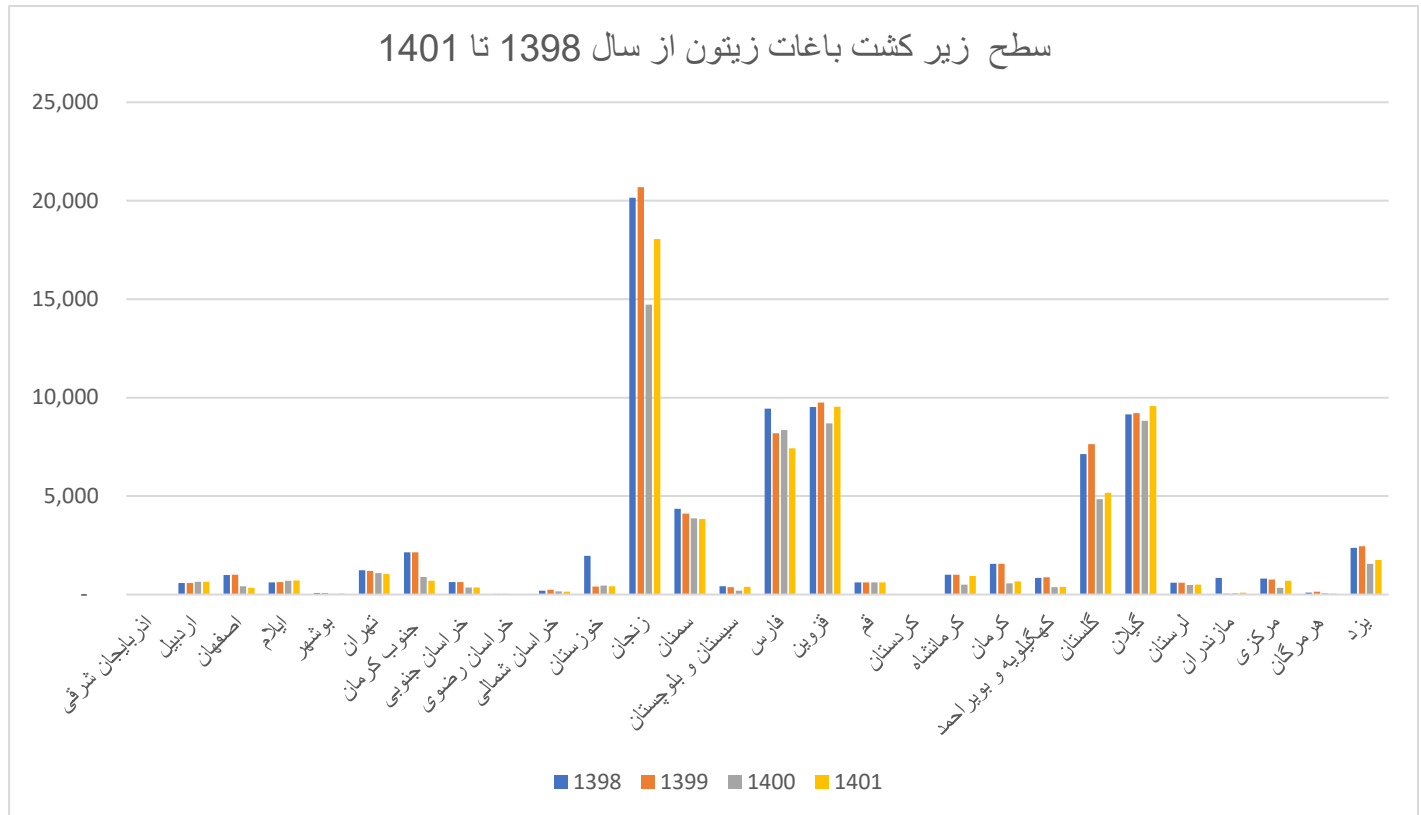
استان	سطح-هکتار
زنجان	۱۸,۰۵۵
گیلان	۹,۵۷۵
قزوین	۹,۵۳۲
فارس	۷,۴۲۲
گلستان	۵,۱۷۱
سمنان	۳,۸۳۱
یزد	۱,۷۵۱
تهران	۱,۰۴۱
کشور	۶۲,۴۹۰

۲۸ درصد از کل سطح باغات زیتون کشور در استان زنجان قرار گرفته است. گیلان ۱۵ درصد، قزوین ۱۵ درصد، فارس ۱۱ درصد، گلستان ۸ درصد، سمنان ۶ درصد، یزد ۳ درصد و سایر استان‌های کشور ۱۴ درصد از سطح باغات زیتون را به خود اختصاص داده‌اند.

نمودار زیر مقایسه سطح زیر کشت باغات زیتون از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ را نشان میدهد. با بررسی این نمودار میزان افزایش سطح زیر کشت هر یک از استان ها در ۴ سال متوالی را میتوان مشاهده کرد.

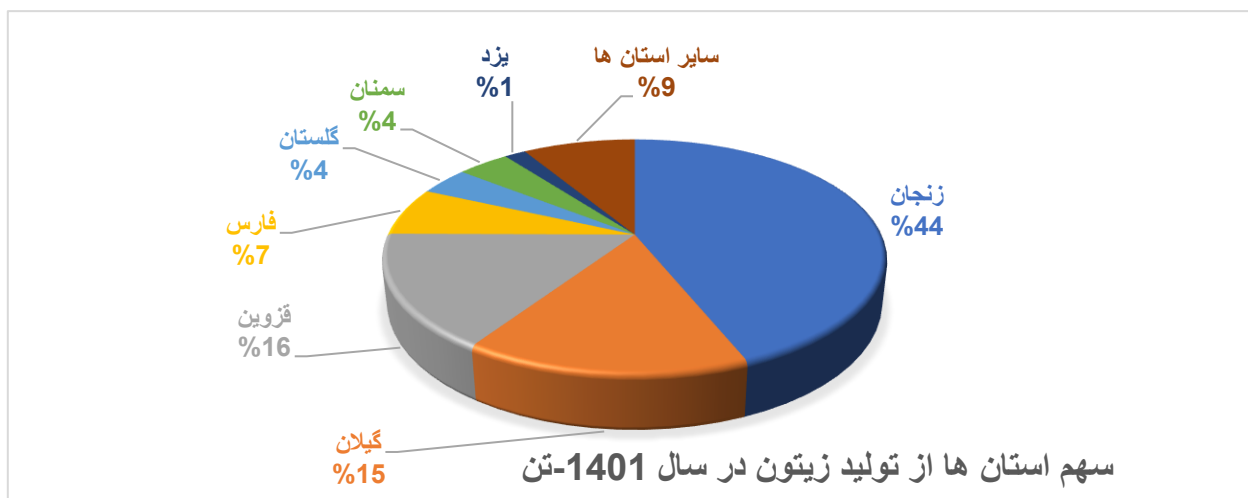
مطابق با گزارش جهاد کشاورزی در سال ۱۴۰۱ تولید زیتون کل کشور برابر با ۲۳۶,۳۸۷ تن بوده است. استان زنجان با ۱۰۳,۶۲۷ تن رتبه نخست تولید کشور را دارد و استان های قزوین با ۳۷,۱۹۱ تن، گیلان با ۳۶,۷۶۰ تن رتبه های دوم و سوم و استان های فارس، سمنان، گلستان در رتبه های بعدی تولید زیتون می باشند. جدول زیر لیست عمده تولید کنندگان زیتون سال ۱۴۰۱ کشور می باشد

عمده استان های تولید کنندگان زیتون کشور در سال ۱۴۰۱	
استان	تن
زنجان	۱۰۳,۶۲۷

۳۷,۱۹۱	قزوین
۳۶,۷۶۰	گیلان
۱۵,۷۲۹	فارس
۹,۵۱۴	سمنان
۹,۱۳۰	گلستان
۳,۹۰۱	یزد
۳,۵۳۱	اردبیل
۳,۲۵۹	کرمانشاه
۲۳۶,۳۸۷	کل کشور

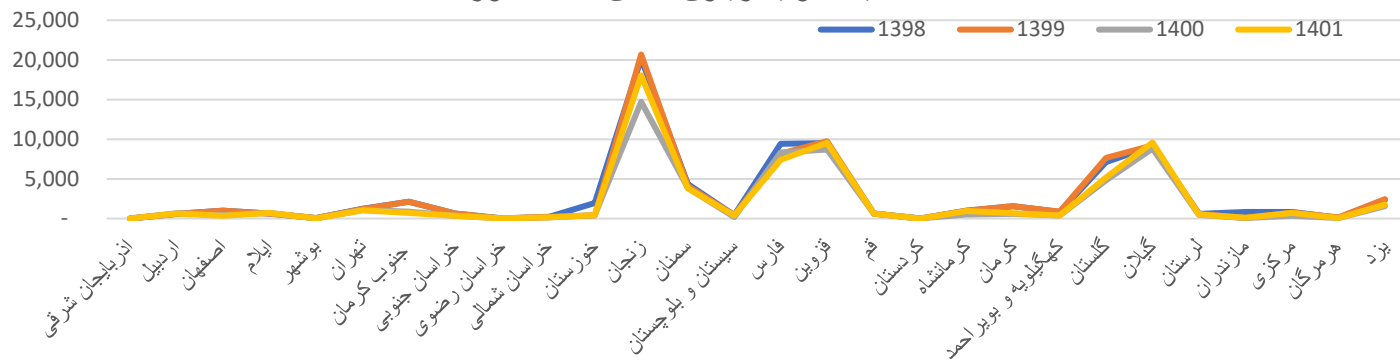
نمودار زیر سهم استان ها از تولید زیتون کشور در سال ۱۴۰۱ را نشان می دهد. استان زنجان ۴۴ درصد از تولید زیتون کشور را به خود اختصاص داده است و در رتبه اول تولید زیتون قرار گرفته است. استان های قزوین با ۱۵ درصد، گیلان با ۱۶ درصد، فارس ۷ درصد، گلستان ۴ درصد، سمنان ۴ درصد، یزد ۱ درصد و سایر استان ها ۹ درصد از کل تولید زیتون کشور را به خود اختصاص داده اند.

نمودار زیر میزان تولید زیتون استان های کشور از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ را نشان می دهد. با بررسی این نمودار میتوان روند تولید زیتون در سال های مختلف هر استان را بررسی کرد.

مقایسه تولید زیتون استان های کشور

به طور کلی ارقام زیتون موجود در کشور به دو دسته داخلی و خارجی تقسیم می شوند. مهمترین ارقام زیتون ایرانی و ویژگی های آنها در جدول زیر آمده است:

مهمترین ویژگی های ارقام داخلی زیتون

ردیف	نام رقم	خصوصیات میوه	خصوصیات درخت	% روغن	زمان برداشت	مورد مصرف
1	روغنی محلی	بیضی- وزن 4-3 g	پرمحصول-اندازه بزرگ-تاج نسبتاً باز- ریشه دهی قلمه ۸۵٪	۲۵-۳۰ به وزن تر	اواخر آذر و اوائل دی	روغنی
2	فیثمی	بیضی- وزن 6-4 g	پرمحصول ترین- اندازه بزرگ	۲۰-۲۴ به وزن تر	آذرماه	کنسروی
3	شنگه	بیضی- وزن 5-4 g	پرمحصول- اندازه بسیار بزرگ	۲۰-۲۴ به وزن تر	—	کنسروی
4	ماری	بیضی- وزن 3-2 g	عملکرد خوب- شاخه های افراشته و قائم	۲۰-۲۲ به وزن تر	اوایل شهریور	کنسروی
5	روغنی گرگان	بیضی- وزن 4/5 g	—	۲۲ به وزن تر	اواخر آبان	روغنی
6	دزفول	کروی- وزن 6/1 g	عملکرد خوب- مناسب جنوب کشور	۱۸-۲۰ به وزن تر	نیمه آبان	دو منظوره
7	بربر	کروی- وزن 3/3 g	پرمحصول- سال آور خوب- مناسب جنوب کشور	۴/۶ به وزن خشک	نیمه آبان	روغنی
8	نکل	کروی- وزن 5/3 g	عملکرد خوب - سال آور خوب- مناسب جنوب کشور	۳۷ به وزن خشک	اوایل آبان	—
9	زاهدی	کروی- وزن 6 g	عملکرد خوب- مناسب جنوب کشور	۳۷/۵ به وزن خشک	نیمه مهر	—
10	خستلوی	کروی- وزن 4/8 g	—	۴۰ به وزن خشک	نیمه مهر	—
11	خرم آباد	تخم مرغی- 3/3 g	—	۴۱ به وزن خشک	اواخر آبان	—

جدول تفکیک استانی ارقام مورد تایید دفتر زیتون جهت توسعه باغات

ردیف	استان	ارقام مورد تایید دفتر زیتون جهت توسعه باغات
۱	اردبیل	مازانیلا(کنسروی)- سویلانا (کنسروی)- کنسروالیا (دومنظوره)- آریکین (روغنی)- زرد (دومنظوره) - ماری (دومنظوره)- کراتینا (روغنی)
۲	ایلام	کیوب (کنسروی)- دزفول (کنسروی)- شیراز(کنسروی)- تخم کبکی (کنسروی)- مازانیلا(کنسروی)- آریکین (روغنی) - زرد (دومنظوره)- کرونایکی (روغنی) - کراتینا(روغنی) - کنسروالیا(دومنظوره)
۳	تهران	آریکین (روغنی)- کراتینا (روغنی)- کنسروالیا (دومنظوره) - زرد (دومنظوره) - سویلانا (کنسروی)- مازانیلا (کنسروی)
۴	خراسان شمالی	کرونایکی (روغنی) - آریکین (روغنی) - کراتینا (روغنی) - کنسروالیا (دومنظوره) - زرد (دومنظوره)
۵	خراسان جنوبی	شیراز (کنسروی)- تخم کبکی (کنسروی) - زرد (دومنظوره) - کراتینا (روغنی) - کنسروالیا (دومنظوره) - کرونایکی (روغنی)
۶	خوزستان	کنسروالیا (دومنظوره) - آمیگدالیفولیا (دومنظوره)-کیوب (فاضل)(کنسروی)- XS-۳ (در آستانه معرفی روغنی)
۷	زنجان	زرد (دومنظوره) - آریکین (روغنی) - کرونایکی (روغنی) - کنسروالیا (دومنظوره) - کراتینا (روغنی) - مازانیلا (کنسروی)
۸	سمنان	مازانیلا(کنسروی)- زرد (دومنظوره) - آریکین (روغنی)- کراتینا (روغنی)- کرونایکی (روغنی)
۹	فارس	شیراز (کنسروی)- دزفولی فارس (دوستی) (کنسروی)- کنسروالیا (دومنظوره) - دهقان (دومنظوره) - تخم کبکی (کنسروی) - آمیگدالیفولیا - آریکین (روغنی)- کرونایکی (روغنی)- مازانیلا (کنسروی) - کراتینا (روغنی)
۱۰	قزوین	زرد (دومنظوره) - کنسروالیا (دومنظوره) - کرونایکی (روغنی) - آریکین (روغنی)- مازانیلا (کنسروی) - پیکوال (روغنی) - ماری (کنسروی)
۱۱	کرمان	زرد (دومنظوره) - آریکین (روغنی) - کرونایکی (روغنی) - کنسروالیا (دومنظوره) - کراتینا (روغنی) - مازانیلا (کنسروی) - آمیگدالیفولیا- تخم کبکی (کنسروی) - شیراز (کنسروی) - تخم کبکی (کنسروی)
۱۲	کرمانشاه	زرد (دومنظوره)- آریکین (روغنی) - کنسروالیا (دومنظوره) - مازانیلا (کنسروی)- کراتینا (روغنی)- کیوب (کنسروی)- آمیگدالیفولیا- تخم کبکی (کنسروی)- شیراز - کرونایکی(روغنی)
۱۳	کهگیلویه و بویراحمد	آمیگدالیفولیا (کنسروی)- تخم کبکی(کنسروی)- شیراز (کنسروی)- مازانیلا (کنسروی)- آریکین - کرونایکی - کراتینا (روغنی)
۱۴	گلستان	کنسروالیا (دومنظوره) - زرد (دومنظوره) - آریکین (روغنی) - مازانیلا(کنسروی)- کرونایکی (روغنی)- کراتینا (روغنی)
۱۵	گیلان	زرد (دومنظوره)- آریکین - کرونایکی (روغنی)- کراتینا (روغنی)- مازانیلا (کنسروی)- ماری (کنسروی)
۱۶	مازندران	کرونایکی (روغنی) - مازانیلا (کنسروی)- آریکین (روغنی)
۱۷	مرکزی	آریکین (روغنی)- کراتینا (روغنی) - زرد (دومنظوره) - مازانیلا (کنسروی)
۱۸	لرستان	زرد (دومنظوره) - آریکین (روغنی) - کراتینا (روغنی)- شیراز (کنسروی)- تخم کبکی (کنسروی)- کراتینا (روغنی)
۱۹	جنوب کرمان	مازانیلا(کنسروی)- آمیگدالیفولیا (کنسروی)- شیراز (کنسروی) - تخم کبکی (کنسروی) - کراتینا (روغنی)- کیوب (کنسروی) - زرد (دومنظوره)- آریکین (روغنی)

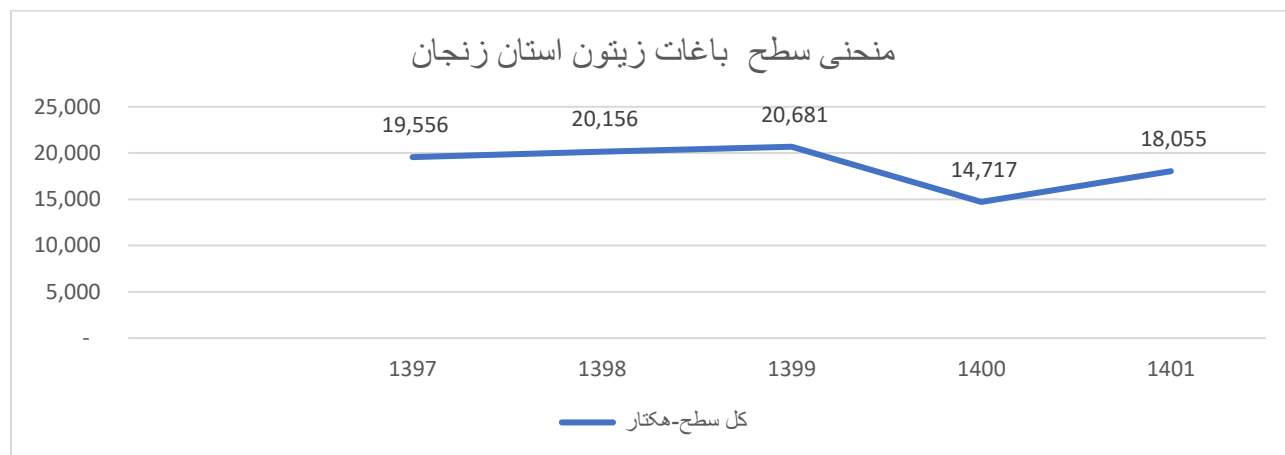
تولید زیتون در استان زنجان

استان زنجان رتبه نخست در تولید و سطح باغات زیتون کشور را دارد. مطابق با گزارش جهاد کشاورزی در سال ۱۴۰۱ سطح باغات زیتون استان زنجان ۱۸,۰۵۵ هکتار بوده است که ۲۸ درصد از کل سطح باغات کشور و ۱۰۳,۶۲۷ تن از تولید زیتون کشور برابر با ۴۴ درصد از کل تولید زیتون کشور را بوده است. کل سطح زیر کشت باغات و تولید زیتون استان زنجان در شهرستان طارم صورت می پذیرد این شهرستان به دلیل برخورداری از اقلیم معتدل شرایط مناسب جهت تولید این محصول را دارد. از ۱۸,۰۵۵ هکتار سطح زیر کشت باغات ۱,۹۷۶ سطح غیر بارور و ۱۶,۰۷۹ بارور می باشد. از ارقام کشت شده در طارم می توان به زرد زیتون و همچنین ارقام روغنی، شنگه، ماری، چرچنگی (کرچی)، گردگلوله و ارقام زودرس، سیاه زیتون (که جزء ارقام بومی منطقه است)، مانزانیلا، میشن، کرونایکی، سویلانا، وانولیا، کنسروالیا، بلیدی، آمفی سیس، ابوسطل، کاوی و کروسان اشاره نمود. همچنین دروه برداشت این محصول در طارم از نیمه شهریور شروع و تا آخر آذر ادامه دارد.

سطح و میزان تولید زیتون استان زنجان

نام محصول	سطح غیر بارور		سطح بارور		عملکرد
	آبی	تولید-تن	کل سطح-هکتار	آبی	
۱۳۹۷	۵,۷۹۶	۱۳,۷۶۰	۱۹,۵۵۶	۲۵,۰۰۹	۱,۸۱۸
۱۳۹۸	۵,۱۴۵	۱۵,۰۱۱	۲۰,۱۵۶	۴۵,۰۱۰	۲,۹۹۸
۱۳۹۹	۴,۸۷۶	۱۵,۸۰۵	۲۰,۶۸۱	۲۵,۰۰۹	۱,۵۸۲
۱۴۰۰	۵,۲۵۳	۱۵,۱۸۴	۱۴,۷۱۷	۳۰,۰۰۹	۱,۹۷۶
۱۴۰۱	۱,۹۷۶	۱۶,۰۷۹	۱۸,۰۵۵	۱۰۳,۶۲۷	۶,۴۴۵

منحنی زیر سطح باغات زیتون استان زنجان از سال ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ را نشان میدهد

تجارت محصول و فراورده‌های زیتون زنجان

با بررسی‌های گرفته شده از گمرگ استان زنجان صادرات و واردات محصول و فراورده‌های زیتون در ۵ سال گذشته صورت نگرفته است.

مشکلات

کمبود آب که مهمترین مشکل زیتون کاران به شمار می‌رود. از مهم‌ترین عامل تاثیرگذار در توسعه باغ‌های زیتون موضوع آب و انتقال آن است. زیتون در سال هفت هزار و ۵۰۰ متر مکعب نیاز به آب دارد که باید در هر شرایطی تامین شود. از دیگر مشکلات می‌توان به نبود بسته بندی مناسب و عدم توجه به سلیقه مشتری، وضعیت نابه‌سامان تولید کودهای شیمیایی و سموم شیمیایی مورد نیاز باغات اشاره نمود. همچنین از مشکلات موجود در مکانیزاسیون کردن برداشت زیتون می‌توان به نحوی کاشت نامناسب و نبوده امکان حرکت ماشین‌الات در بین درختان، نامناسب بودن شیب باغ‌ها، عدم هرس مناسب و ارتفاع درختان، مساحت کم باغ‌ها، آسیب رساندن دستگاه‌ها موقع برداشت محصول (به خصوص کنسروی)، نبود بسته بندی مناسب و عدم توجه به سلیقه مشتری باعث استقبال کمتر مردم از محصولات داخلی می‌شود. بی‌توجهی در استحصال روغن با هدف سودجویی برخی افراد، نبود آزمایشگاه کنترل کیفی، وجود مشکلات زیست محیطی در خصوص روغن کشی زیتون و... از جمله مشکلات این حوزه می‌توان اشاره کرد.

نتیجه گیری و پیشنهادات

نظر به میزان مصرف زیتون و روغن زیتون در کشور و با توجه به میزان تولید زیتون و روغن زیتون در کشور و سطح باغات پیشنهاد اصلاح در حوزه کاشت باغات جدید، برداشت و مکانیزه شدن برداشت جهت بهبود عملکرد و افزایش تولید داده می شود. که علاوه بر تامین نیاز داخلی و عدم نیاز به واردات روغن زیتون در بازارهای جهانی حضور فعال تری داشته.

همچنین توصیه های فنی برای برداشت اصولی میوه زیتون به شرح زیر داده می شود.

۱. کنترل شاخسار درخت از نظر حجم و اندازه به وسیله هرس برای راحتی برداشت.
۲. پاک نمودن زمین زیر تاج هنگام برداشت محصول برای عدم آلودگی میوه
۳. نصب تورهای برداشت در زیر درخت برای سهولت برداشت
۴. از بکار بردن چوب دستی جلوگیری شود
۵. احداث باغ به صورت فنی باشد تا امکان تردد ماشین و جمع آوری محصول، راحت تر انجام گیرد.

تعیین بهترین زمان برداشت فرمول ارائه شده از سوی انستیتو ملی تحقیقات کشاورزی اسپانیا به منظور دستیابی به بهترین زمان برداشت به صورت زیر می باشد:

در این فرمول، n^0, n^1, \dots, n^7 تعداد زیتون هایی است که به ۷ گروه زیر تعلق دارند:

۰. زیتون هایی که دارای رنگ سبز تیره می باشند.
۱. زیتون هایی که دارای رنگ زرد یا سبز مایل به زرد می باشند.
۲. زیتون هایی که دارای رنگ زرد با نقاط مایل به قرمز می باشند.
۳. زیتون هایی که دارای رنگ قرمز یا بنفش کم رنگ می باشند.
۴. زیتون هایی که رنگ پوست آنها سیاه و رنگ گوشت میوه هنوز کاملاً سبز است.
۵. زیتون هایی که رنگ پوست آنها سیاه و رنگ گوشت میوه تا نیمه بنفش است.
۶. زیتون هایی که رنگ پوست آنها سیاه و رنگ گوشت میوه تا حد هسته بنفش است.
۷. زیتون هایی که رنگ پوست آنها سیاه و رنگ گوشت میوه کاملاً تیره است.

در این روش، مناسب‌ترین زمان چیدن زیتون برای حصول بهترین کیفیت روغن، وقتی است که عدد M محاسبه شده با فرمول فوق برابر ۵ شود.

از آنجایی که محاسبه این شاخص به سهولت میسر نبوده و نیازی به ابزار و ادوات خصوصی ندارد، می‌تواند کاربرد وسیعی در کلیه مناطق زیتون‌خیز داشته باشد. لازمه‌ی این کار، این است که در هر منطقه با توجه به وارسته زیتون، منطقه کاشت، شرایط اقلیمی و سایر عواملی که بر روی این معیار تاثیر دارند، شاخص مناسب را محاسبه نمود. در حال حاضر، مطلوب آن است که زیتون با کمترین صدمه و تغییر به کارگاه روغن‌کشی حمل شود. ضمن اینکه بهتر است قبل از حمل مواد زائد نظیر شاخه و برگ، ناخالصی درشت را از محصول جدا نمود

۱. سازمان جهاد کشاورزی
۲. گمرگ جمهوری اسلامی ایران
۳. حاجی غلام سریزدی، علی: ۱۴۰۰، تحلیل پویایی های صنعت زیتون در ایران با استفاده از رویکرد پویایی شناسی سیستم ها، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۲۱۳، ۹۸-۱۸۵
۴. مرضیه موغلی: فصلنامه جغرافیای طبیعی، سال هفتم، شماره ۵۲، پاییز ۱۳۹۳، امکان سنجی کشت زیتون بر اساس عوامل محیطی با استفاده از GIS در شهرستان بویر احمد
۵. نجفی، ب. و فرج زاده، ز. ۱۳۸۹. بازاریابی محصولات کشاورزی مطالعه موردی استان فارس، مجله تعاون، (۲۱)، ۱۱۱-۱: ۱۰۰
۶. چگینی، سمیه: ۱۳۹۴، عوامل مرتبط با رفتار بازاریابی (نحوه فروش) زیتون کاران شهرستان طارم، فصلنامه راهبردهای توسعه روستا، جلد ۲، شماره ۳، صفحه ۲۸۶-۲۷۱
۷. مولائی، بهارک، راهبرد بازاریابی محصولات کشاورزی ۱۴۰۲
۸. یزدانی، س. و کیانی، راد، ع. ۱۳۸۳. تدوین آگوی بیمه درآمدی محصولات کشاورزی (مطالعه موردی نخود دیم استان کرمانشاه).
۹. جزونقی، م.، دالمن پور، م. و کرمانی، م. ۱۳۹۱. عوامل مؤثر بر بازاریابی و فروش محصول زیتون استان زنجان. همایش ملی مدیریت سرمایه و استعداد های کشاورزی در پرتو صنعت و تجارت استان زنجان
۱۰. شکر الهی، فتانه و پیراوی ونک، زهرا: ۱۳۹۰، نقش استاندارد های ملی و بین المللی در تعیین معیار های کیفی و خلوص روغن زیتون، فصلنامه علوم و صنایع غذایی (شماره ۳۹، دوره ۱۰، تابستان ۱۳۹۲)
۱۱. محمدزاده، جلال و یقبانی، مسعود و آگاه، فهینه: ۱۳۸۸، بررسی شرایط مختلف نگهداری میوه زیتون و اثر آن بر کیفیت روغن استحصالی در منطقه گلستان
۱۲. جاویدی، مدینه و حیاتی، داریوش: ۱۳۹۳، نگرش زیتون کاران فارس پیرامون اثرات اجرای طرح توسعه کشت زیتون، علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۱۱ شماره ۱/۱۳۹۴

۱۳. نجفی، حمید و کریم، محمد حسین و رنگرز حسن: ۱۳۹۴ تاثیر عوامل مختلف در بهبود مدیریت باغ های زیتون شهرستان طارم با تاکید بر تسهیلات بانکی: اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال بیست و چهارم، شماره ۹۵، پاییز ۱۳۹۵
۱۴. میر نظامی ضیابری، سید حسین و ربانی، عطاله و همکاران: ۱۳۷۶ تاثیر عوامل موثر بر کیفیت و کمیت روغن زیتون استخراج شده
۱۵. نشریه تولید و فرآوری زیتون، ۱۳۹۸، جلد یک، شماره یک
۱۶. علوی رفیعی سمیه، فره وش رضا و حدادخداپرست محمدحسین: ۱۳۹۱ مشخصات فیزیکی شیمیایی روغن های زیتون تجاری ایرانی، مجله علوم تغذیه و صنایع غذایی ایران، تابستان ۱۳۹۱، دوره ۷، شماره ۲، از صفحه ۸۵ تا ۹۴
۱۷. سلیمانی تکلیمی، سیده سمیه و عبدالله زاده، غلامحسین و شریف زاده، محمد شریف: برنامه راهبردی توسعه زنجیره عرضه زیتون در شهرستان رودبار، استان گیلان: ۱۳۹۸ راهبرد کارافرینی در کشاورزی-سال ششم-شماره ۱۲ پاییز و زمستان ۱۳۹۸.
۱۸. نظری گوران، آناهیتا و مجاوریان، مجتبی و پیشوایی، میرسامان ۱۳۹۸، طراحی زنجیره تامین حلقه بسته سبز برای تولید محصول زیتون تحت شرایط ریسک: اقتصاد کشاورزی و توسعه سال ۲۸، شماره ۱۱۱، پاییز ۱۳۹۹
۱۹. حسینی، میر عبدالله و پرمه، زورار: ۱۳۸۱ مزیت های نسبی، سیاست تجاری و چالش های فرآوری کشاورزی ایران، پژوهش های اقتصادی، سال اول، شماره پنجم و ششم، پاییز و زمستان ۱۳۸۱

۲۰. <https://www.internationaloliveoil.org>

۲۱. <https://www.fao.org>

۲۲. <https://armansepehr.com>